

DE OMGEVINGSWET: NAAR EEN GEZONDE, LANDELIJKE GEMEENSCHAP VOOR IEDEREEN

Programmaplan Omgevingswet Staphorst 2020-2029

Bestuurlijk verantwoordelijke: Lucas Mulder, wethouder
Ambtelijk verantwoordelijke: Johan Hulzebos, Afdelingshoofd Ontwikkelingen Beheer
Programmanager: Mirande Kremers, Beleidsadviseur Fysieke Leefomgeving

Inhoudsopgave	
1. Inleiding	3
1.1. Aanleiding	3
1.2 Doelstelling Omgevingswet	4
1.3 Ambitie en strategie	4
2. Programmalijnen Omgevingswet	6
2.1 Programmalijn 1 Wet- en regelgeving	6
2.2 Programmalijn 2 Organisatieverandering	6
2.3 Programmalijn 3 Kerninstrumenten: Omgevingsvisie en programma('s)	8
2.4 Programmalijn 4 Kerninstrument: Omgevingsplan	10
2.5 Programmalijn 5 Kerninstrument: Omgevingsvergunning (+ VTH)	11
2.6 Programmalijn 6 Digitalisering Omgevingswet (DSO)	13
2.7 Programmalijn 7 Dienstverlening en participatie	15
2.8 Programmalijn 8 Zorgplicht en bevoegdheden in bijzondere omstandigheden	16
2.9 Programmalijn 9 Thematische onderwerpen	16
2.10 Ten slotte	16
3. Programma organisatie	14
3.1 Organisatiestructuur	14
3.2 Tijdpad: proces in tranches	16
3.3 Globale inrichting op projectniveau	18
3.4 Capaciteit	22
4. Middelen en risico's	23
4.1 Ambities financiën	24
4.2 Risico's	24
5. Communicatie	25
5.1 Visie	25
5.2 Interne communicatie	26
5.2 Externe communicatie	26
BIJLAGEN	27
BIJLAGE 1: Projectenoverzicht (voorlopig) en prioritering	27
BIJLAGE 2: Routekaart Staphorst	34
BIJLAGE 3: Keuzes gemeenteraad	36

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De komst van de Omgevingswet (OW) is de komende jaren een van de uitdagingen voor de Nederlandse gemeenten. Op 1 januari 2021 treedt de wet naar verwachting in werking. Staphorst heeft dus ongeveer een jaar de tijd om zich op de nieuwe wet- en regelgeving voor te bereiden. En die tijd is hard nodig. De implementatie van de Omgevingswet is een organisatiebrede uitdaging en inspanning. Samen zijn we verantwoordelijk. Met elkaar en in samenwerking met de samenleving en ketenpartners gaan we de uitdagingen die ons de komende jaren te wachten staan aan. Dat past als gegoten bij onze Staphorster mentaliteit. De visie van Staphorst voor de implementatie van de Omgevingswet is: *Samen werken aan een gezonde, landelijke gemeenschap voor iedereen*. Alles wat we doen in het kader van de Omgevingswet linken we aan dit motto.

Een programmaplan: tijd voor actie en doorontwikkeling

De voorbereidingen op de invoering van de nieuwe Omgevingswet zijn al geruime tijd bezig en hebben zich tot en met 2018 geconcentreerd op een aantal projecten; de Omgevingsvisie, EPOS en (burger)participatie. Hierdoor heeft het verandertraject als geheel te weinig aandacht gekregen of op bepaalde gebieden stil gelegen. De organisatie moet forse (inhaal)slagen maken om aan de ingangseisen van de Omgevingswet te voldoen per 1 januari 2021..

Feitelijk bevinden we ons op een nulpunt:

- er is geen impactanalyse gedaan over het effect van de invoering van de Omgevingswet op de organisatie
- er is niet eerder een financieel dialoogmodel gehanteerd om de invoeringskosten in beeld te brengen
- er is geen bestuurlijke route uitgestippeld met de raad of het bestuur

In dit programmaplan maken we de implementatie van de nieuwe wetgeving zichtbaar en geven richting aan de uitvoering van de projecten die voortvloeien uit het programmaplan. De Omgevingswet is geen veranderopgave waar we voor kunnen kiezen: we zijn verplicht om onze organisatie hier op voor te bereiden. We moeten zorgen dat we de juiste keuzes maken voor de organisatie, aangepast op de tijd die we nog hebben voordat de wet intreedt. Dit document is de eerste handreiking voor het maken van deze keuzes.

Dit implementatieplan is een vervolg op het startdocument plan van aanpak Omgevingswet uit 2017. Dat plan was bewerkelijk en bood een doorkijkje tot 2019 zonder dat het voldoende in beeld bracht welke projecten voortvloeien uit de veranderopgave. Uit onderzoek in de organisatie bleek dat de beschreven projectgroepen en werkprogramma's niet van de grond zijn gekomen.

In dit programmaplan staat, in navolging op het bestaande plan van aanpak, welke trajecten Staphorst uitvoert, opstart, heeft afgerond of nog moet uitvoeren. Het overzicht dat daaruit naar voren komt vraagt onder meer om een prioritering van de projecten en om het bijstellen van gestelde ambitieniveaus.

Dynamisch leerproces

De implementatie van de OW is een veranderingsproces met uiteenlopende en domein-overstijgende onderdelen en opgaven. Het gaat om cultuurverandering, verandering van wet- en regelgeving, een digitale systeemverandering en een aangepaste dienstverlening. De organisatie moet zichzelf op verschillende punten opnieuw uitvinden. Dit programmaplan ondersteunt deze veranderingen aan de hand van veranderopgaven. Deze veranderopgaven worden uitgewerkt in op zichzelf staande (en soms overlappende) projecten.

De implementatie is nog steeds dynamisch en gebaseerd op leerervaringen *learning by doing* –

individueel en collectief - . Samen er achter komen wat in de praktijk werkt en wat niet . Doordat projecten zoals de Omgevingsvisie en EPOS veel energie van de organisatie hebben gevraagd, raakten de overige voorwaarden om in 2021 te voldoen aan de nieuwe wetgeving, achterop. Versnelling is nodig om met elkaar in 2021 klaar te zijn voor de Omgevingswet of in ieder geval te voldoen aan de wettelijk gestelde minimale eisen.

1.2 Doelstelling Omgevingswet

De Omgevingswet formuleert een tweetal maatschappelijke doelen:

1. Een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit bereiken en in stand houden
2. De fysieke leefomgeving doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen om er maatschappelijke behoeften mee te vervullen

Deze doelen worden doorvertaald in vier verbeterdoelen:

1. Fysieke leefomgeving samenhangend benaderen
2. De bestuurlijke afwegingsruimte voor de fysieke leefomgeving vergroten
3. De inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht vergroten
4. De besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving versnellen en verbeteren

1.3 Ambitie en strategie

Ambitie

Om de verbeterdoelen van de OW waar te maken, moet je bereid zijn het anders te doen en je daarvoor open te stellen. De organisatie probeert hier al goed op voor te sorteren. Denk daarbij aan het reeds ingezette EPOS traject, het participatietraject en de reeds in gebruik genomen Omgevingsvisie Staphorst 'Voor Elkaar!'. De Omgevingswet is geen trendbreuk, maar een doorontwikkeling. Anno 2020 kijken we realistisch naar wat ons nog wacht en moeten we prioritering aan gaan brengen in wat we wanneer af willen (en moeten) hebben om zonder problemen in 2021 over te kunnen schakelen op de Omgevingswet. Staphorst hanteert een ambitieniveau tussen een goede trendvolger en een trendsetter. Organisatie technisch gezien vertrekken we vanuit een nulpunt waardoor het niet voor ieder project mogelijk is om dit ambitieniveau te hanteren. De ambitie die per deelproject wordt gesteld kan dus afwijken van het oorspronkelijk bepaalde ambitieniveau. Wanneer een project om een aangepast ambitieniveau vraagt, worden deze keuzes voorgelegd aan het bestuur en de raad.

Strategie

Er wordt momenteel gewerkt aan de invoering van de Omgevingswet en de uitvoeringsregels van het Rijk. Daarnaast is er inzicht in de keuzes die de provincie Overijssel maakt in de Provinciale Omgevingsverordening, die jaarlijks wordt geactualiseerd. De impact van de wet qua regelgeving op de gemeente Staphorst kan stukje bij beetje in beeld gebracht worden en daarbij ook welke lokale afwegingsruimte concreet ontstaat. Daar moeten we nu ook al mee beginnen. Gezien de complexiteit en de veelomvattendheid van de OW kunnen we niet wachten tot alles bekend is en gaan we in de geest van de OW aan de slag.

Staphorst hanteert de volgende uitgangspunten voor de implementatie van de Omgevingswet:

- Het basisniveau op orde per 1-1-2021
- Leren door te doen, dus 'gewoon' aan de slag en experimenteren:
- Wat eerst moet, doen we eerst, terwijl de 'winkel' gewoon open blijft
- 'Ja mits'-benadering van initiatieven, maar ook vroegtijdig helderheid als iets niet kan
- Optimale geïntegreerde dienstverlening (gedrag, werkprocessen, digitalisering)
- Een consoliderende ambitie en ons richten op 'dat wat minimaal moet'.

- Staphorst kiest met deze pijlers nog steeds voor een externe focus, is pro verandering maar durft wel te prioriteren in het belang van de organisatie. Staphorst moet prioriteren in het belang van de organisatie en een veranderstrategie in stappen uitzetten. In 2021 moeten we aan de wettelijke minimale eisen voldoen. Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) in dat kader bijvoorbeeld gefaseerd uitgebouwd. Het eerste deel van het DSO moet gereed zijn bij inwerkingtreding in 2021. Er ontstaat dan een periode waarin twee plansystemen tegelijkertijd actief zullen zijn (hybride aansluiting). Vanaf 2024 moet volledig van het DSO gebruik gemaakt worden.

Flexibiliteit

De dynamische context waarbinnen de nieuwe wetgeving tot stand komt, vereist een flexibel programma dat zich aan de wisselende behoeftes en zich nog ontwikkelende regelgeving aanpast. Het programma heeft dan ook vooral het karakter van een wegwijzer. Een, dichtgetimmerd programmaproces geeft ook niet het effect dat we beogen, maar duidelijkheid over wat er moet gebeuren, hoe en met wie is wel belangrijk.

2. Programmalijnen Omgevingswet

De implementatie van de Omgevingswet kent twee basisfases. De eerste fase loopt tot de datum van inwerkingtreding (1 januari 2021) en omvat alles wat nodig is om vanaf het startmoment van de nieuwe wetgeving voorbereid te zijn om te werken onder de nieuwe wet.

In de tweede fase, na inwerkingtreding van de Omgevingswet, wordt op basis van de resultaten en de leerervaringen uit fase 1 een vervolgplan gemaakt, gericht op resultaten en activiteiten die nodig zijn om te voldoen aan de wettelijke en eigen gemeentelijke doelstellingen. Ook deelprojecten zoals het DSO en het Omgevingsplan lopen in deze fase.

In Staphorst zijn inmiddels al verschillende trajecten gestart of zelfs afgerond in de lijn van de nieuwe Omgevingswet. Dit programmaplan brengt in beeld waar we al mee bezig zijn en wat nog op de rol staat in fase 1 en 2. Het plan biedt via negen veranderopgaven, verder in dit stuk genoemd programmalijnen, globaal inzicht in de werkzaamheden voor fase 1 en 2. Deze programmalijnen zijn:

1. Wet- en regelgeving
2. Organisatieverandering
3. Omgevingsvisie en programma('s)
4. Omgevingsplan
5. Omgevingsvergunning
6. Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)
7. Dienstverlening en participatie

Naast deze programmalijnen zijn er op dit moment nog twee andere programmalijnen te onderscheiden.

8. Algemene en specifieke zorgplicht en bevoegdheden in bijzondere omstandigheden
9. Thematische uitwerkingen (milieu, water, infrastructuur, natuur, cultureel erfgoed en werelderfgoed)

In het vervolg van dit hoofdstuk worden de programmalijnen toegelicht: wat houden de programmalijnen in en wat zijn de te voornaamste te verwachte resultaten en activiteiten? Een uitwerking van de concrete projecten die uit de programmalijnen voortvloeien volgt later.

2.1. Programmalijn 1 | Wet- en regelgeving

De invoering van de Omgevingswet heeft gevolgen voor alle gemeenten. De nieuwe Omgevingswet vervangt een groot aantal bestaande wetten en algemene maatregelen van bestuur (aMvB's) en lost gesignaleerde knelpunten in het omgevingsrecht op.

De situatie nu: 26 wetten, 60 aMvB's en 120 ministeriële regelingen. De nieuwe situatie wordt: 1 wet, 4 aMvB's en circa 10 ministeriële regelingen.

In 2016 is de Omgevingswet aangenomen en gepubliceerd. De vier AMvB's zijn in augustus 2018 gepubliceerd:

1. Besluit activiteiten leefomgeving
2. Besluit bouwwerken leefomgeving
3. Besluit kwaliteit leefomgeving
4. Het Omgevingsbesluit).

Nu wordt gewerkt aan

- de ministeriële regeling
- de Invoeringswet en onderliggende regelgeving
- de aanvullingswetten en onderliggende regelgeving.

De Invoeringswet Omgevingswet regelt, naast het overgangsrecht en technische wijzigingen van andere wetten i.v.m. de komst van de Omgevingswet- ook andere aspecten. Zo vult de Invoeringswet de Omgevingswet aan met een hoofdstuk over schade en wordt via de Invoeringswet ook de Wet VTH-taken in de Omgevingswet toegevoegd. Ook voegt de Invoeringswet belangrijke wettelijke bepalingen voor het DSO in de Omgevingswet toe. De overgang naar de Omgevingswet wordt daarnaast gekenmerkt door specifiek overgangsrecht. Het overgangsrecht onderscheidt de verschillende kerninstrumenten van de Omgevingswet, zoals de voor de gemeente verplichte Omgevingsvisie,, programma's, Omgevingsplan Omgevingsvergunning en het projectbesluit. Daarnaast maakt het overgangsrecht onderscheid tussen drie soorten regels:

- bestaande wet- en regelgeving die vervallen? na de inwerkingtreding van de Omgevingswet
- bestaande wet- en regelgeving die na de inwerkingtreding van de Omgevingswet (tijdelijk) van kracht blijft
- de nieuwe wet- en regelgeving

Minimale acties

- Op de hoogte blijven van de laatste ontwikkelingen omtrent de wet- en regelgeving
- Wet VTH-taken en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen verder in kaart brengen
- Topactiviteiten benoemen n.a.v. gepubliceerde wet- en regelgeving via EB
- Toepasbare regels maken voor de topactiviteiten
- Vragenbomen maken voor de topactiviteiten
- Juridische 'denktank' voor andere projectgroepen, zoals Omgevingsplan
- Eerst inventariseren wat we in huis hebben, keuzes maken over de afwegingsruimte en de "verbrede reikwijdte" jurisprudentie volgen¹

2.2 Programmalijn 2 | Organisatie

Gedrag

De sturingsfilosofie achter de Omgevingswet vereist een andere en aangescherpte manier van

¹ Dit is een landelijk experiment: Gemeenten die zich hebben aangemeld voor dit experiment kunnen (tijdelijk) op onderdelen afwijken van wet- en regelgeving, waardoor alvast kan worden geanticipeerd op de mogelijkheden die de Omgevingswet zal gaan bieden.

werken en denken. Meer ruimte bieden voor ontwikkelingen vraagt om een basishouding bij organisatie en bestuur die uitgaat van het denken in kansen en mogelijkheden. Een 'ja, mits' -houding in plaats van 'nee, tenzij' en werken vanuit de bedoeling in plaats vanuit middelen. Zo ontstaat ruimte voor bijvoorbeeld particulieren, bedrijven en organisaties om met ideeën te komen. De andere kant van de medaille is dat een gemeente vroegtijdig helder moet zijn over de kaders die ze binnen de fysieke leefomgeving gebruikt. De gemeente staat ook voor het *waarborgen van de kwaliteit* van de fysieke leefomgeving, zoals de Omgevingswet formuleert. De gemeente dient er voor te zorgen dat de belangenafweging binnen de bestuurlijke afwegingsruimte zorgvuldig plaatsvindt. Dit vraagt om een geleidelijke cultuuromslag. Het gevoel dat dit moet gebeuren leeft redelijk breed in de organisatie. Er worden actief stappen gezet, maar dit moet een versnelling hoger, zowel op gebied van interne *know how* als externe dienstverlening.

Dienstverlening

De Omgevingswet brengt met zich mee dat inwoners vooraf helderheid krijgen welke voorwaarden er gelden voor initiatieven in de fysieke omgeving. Bovendien zal het minder vaak dan nu nodig zijn om een vergunning aan te vragen. In de gemeentelijke taakuitoefening treedt dan ook een verschuiving op van vergunningverlening naar dienstverlening (aan de 'voorkant') en naar toezicht en handhaving (aan de 'achterkant'). Dienstverlening is meer dan alleen het digitaal aanbieden van allerlei informatie over de wet- en regelgeving over de fysieke leefomgeving. Het gaat ook om het faciliteren van de 'klantreis', of men nu initiatiefnemer is dan wel inwoner die bezwaren heeft tegen een bepaald initiatief of een ontwikkeling in de stad. Staphorst speelt hier op in door middel van het traject EPOS: een helder en toegankelijk concept voor externe dienstverlening. Ook op dit vlak moet nog een en ander gebeuren: met alleen EPOS zijn we nog niet klaar voor de Omgevingswet. Denk bijvoorbeeld aan dienstverlening richting o.a. inwoners en ondernemers, zoals het realiseren van alle omgevingsvergunningen² binnen 8 weken.

Werkprocessen

Naast doorontwikkeling op organisatiecultuur is het noodzakelijk om de werkprocessen onder de loep te nemen. Initiatiefnemers zijn er bij gebaat om snel duidelijkheid te krijgen over de haalbaarheid van hun plan. Voor de organisatie schept het duidelijkheid welke initiatieven we wel of niet gaan faciliteren en ondersteunen. Om een initiatief kwalitatief goed en snel te kunnen beoordelen, dient er een zorgvuldig en 'lean' proces te worden gevolgd binnen de gemeentelijke organisatie en in verbinding met de ketenpartners, zoals de Omgevingsdienst of de Veiligheidsregio. Het verbeteren van de werkprocessen is deels opgepakt via het traject EPOS. De samenwerking met ketenpartners zoals de Omgevingsdienst wordt in navolging hierop nog opnieuw uitgelijnd.

Naast de Omgevingswet zijn er meer grote opgaven in onze organisatie aan het opstarten of aan de gang. Deze opgaven doen allemaal een groot beroep op (een deel van) de organisatie. Denk daarbij aan de Duurzaamheidsopgave, de GEO-visie en Datakwaliteit. Er wordt samen gekeken naar eventuele overlap en synergie tussen deze programma's, om te onderzoeken of de programma's elkaar kunnen voorhelpen of versterken.

Inhoudelijke kennisontwikkeling

Met de Omgevingswet gaat er veel veranderen, in de manier van werken, de toewijzing aan bevoegdheden en in regelgeving. Een groot deel van de medewerkers maar ook het bestuur en de raad krijgen daar mee te maken. Het is daarom belangrijk dat hierover nu al in de organisatie kennis wordt ontwikkeld. Maart/ april 2020 is er een in-company kennistrace voor alle lagen van

¹ Omgevingsvergunningen die worden gerealiseerd door een EPOS professional kunnen al op deze doorlooptijd rekenen. Het gaat daarnaast om omgevingsvergunningen die niet door een EPOS professional worden begeleid.

de organisatie. Verschillende medewerkers hebben zich de afgelopen periode pro actief opgesteld en zijn begonnen aan trainingen, masterclasses of opleidingen. Deze aanvragen zijn kortgesloten met de programmamanager en de ambtelijk opdrachtgever. Verschillende medewerkers zijn op deze manier al bezig om zich op hun vakgebied of met betrekking tot hun project voor te bereiden op de komst van de Omgevingswet.

Minimale acties

- Doorgaan met al in gang gezette trajecten en ontwikkeling binnen de dienstverlening. Op regionaal en landelijk niveau zoeken we de aansluiting bij verschillende pilots op het gebied van onder andere kerninstrumentaria en het DSO. Om praktisch te oefenen met de andere manier van werken aan de hand van concrete casuïstiek; beter samenwerken, integrale belangenafweging, burgerparticipatie en competentieontwikkeling
- Informatie delen met betrekking tot de ontwikkelingen over de interne uitrol van de Omgevingswet door bijvoorbeeld een projectpagina op Intranet en het bijpraten van de organisatie tijdens de centrale bijeenkomst(en)
- Medewerkers uitrusten met kennis, competenties, vaardigheden en gedrag die passen bij de vastgestelde ambities en het nieuwe denken en werken binnen de Omgevingswet
- Kennisbijeenkomsten voor college en raad om hun rol onder de Omgevingswet en de onderlinge afstemming verder te verkennen
- Meer betrokkenheid vanuit de raad stimuleren door bijvoorbeeld een klankbordgroep of werkgroep uit de raad

2.3 Programmalijn 3| Kerninstrumenten: Omgevingsvisie en programma('s)

De Omgevingswet kent zes kerninstrumenten om de verbeterdoelen te realiseren. Een aantal hiervan is verplicht voor gemeenten en komen terug in verschillende programmalijnen. De Omgevingsvisie (verplicht) en het programma (deels verplicht) worden hieronder toegelicht als programmalijn 3.

Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie is een integrale visie met strategische hoofdkeuzes van beleid voor de fysieke leefomgeving. Integraal betekent dat de visie betrekking heeft op alle terreinen van de fysieke leefomgeving: ruimte, duurzaamheid, water, gezondheid, milieu, bodem, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed. Staphorst vat het begrip integraliteit echter breder op en kiest er voor de sociale omgeving ook integraal te bepalen, dus zo veel mogelijk afstemming te zoeken met ruimtelijk beleid.

Voor gemeenten is het opstellen van een Omgevingsvisie verplicht. Staphorst heeft haar Omgevingsvisie in 2018 door de raad vast laten stellen. Staphorst voldoet zodoende aan haar plicht om voor 2023 een Omgevingsvisie in gebruik te hebben. Bij de invulling van de Omgevingsvisie hebben bestaande documenten input geven maar heeft ook het betrekken van de samenleving een aanzienlijke rol gespeeld.

Bij het vaststellen van de Omgevingsvisie is ingestemd met een jaarlijkse herijking van het document en vaststelling door de raad. De vraag is of jaarlijkse herijking haalbaar is voor de organisatie, de herijking van de Omgevingsvisie opgeschort naar 2020. In verband met het tekort aan capaciteit, is het aan te bevelen de herijking verder op te schorten. Andere verplichte onderdelen met hogere urgentie zijn nog niet gerealiseerd en doen een beroep op een groot aantal medewerkers. Het maken van keuzes is onvermijdelijk door de veelheid aan programmalijnen en daaraan gekoppelde projecten. De keerzijde is dat de Omgevingsvisie zoals deze nu is niet jaren ongeroerd kan worden gelaten. De visie is inmiddels enkele jaren in gebruik en er is ruimte voor verbeteringen. Het is belangrijk met elkaar na te denken over goed

evenwicht tussen termijnen voor herijking en beschikbare capaciteit in de organisatie. Een 'lange termijn' document samen met een snel veranderende omgeving en technologie.

Resultaat/activiteiten

- In 2021 starten met het project herijking Omgevingsvisie Staphorst 'Voor Elkaar!' Het ontwikkelen van een monitoringssysteem om de Omgevingsvisie structureel te evalueren is één van de doelen naast het daadwerkelijke herijken van de visie.
- Hierbij opening bieden voor het toepassen van de Sustainable Development Goals (SDG'S) en zodoende aanhaken met lokaal beleid op internationale duurzame ontwikkelingsdoelen;
- Indien prioriteit wordt gegeven: ontwikkelen van uitvoeringsprogramma's, voortkomend uit de Omgevingsvisie Staphorst 'Voor Elkaar!'

Programma's

De Omgevingswet biedt het programma als één van de instrumenten voor beleidsbepaling. In een programma worden maatregelen geformuleerd voor een aspect van de leefomgeving of voor een bepaald gebied. Een programma, anders dan bijvoorbeeld een Omgevingsvisie, is puur uitvoeringsgericht. Dat wil zeggen dat in een programma concrete uitvoering wordt gegeven aan beleidsdoelen door middel van sectorale of gebiedsgerichte maatregelen. Dat maakt een programma ook veranderlijker van aard als de visie, die vooral gericht is op lange termijn. Er zijn drie vormen: onverplichte programma's, verplichte programma's (bijvoorbeeld m.b.t. geluid) en de zogenaamde programmatische aanpak.

Programma's worden door het college van Burgemeester en Wethouders opgesteld. Een programma dient een uitwerking te bevatten van het te voeren beleid voor de bescherming, het beheer, de ontwikkeling, het gebruik of het behoud van de fysieke leefomgeving. Daarnaast moet een programma maatregelen in het leven roepen om aan één of meer Omgevingswaarden te voldoen of één of meer andere doelstellingen voor de fysieke leefomgeving te bereiken. Uitvoering van beleid geschiedt in (multi-)sectorale programma's of programma's voor deelgebieden. Volledige integratie van programma's ligt niet voor de hand, aangezien elk specifiek beleidsterrein zijn eigen dynamiek en kenmerken heeft. Bovendien zou volledige integratie ten koste gaan van het doel van een programma, namelijk slagkracht en effectiviteit van beleid. Het is van belang dat de programma's bijdragen aan het integrale ontwikkelingsbeeld voor de lange termijn uit de Omgevingsvisie. Soms kan (gedeeltelijk) samenvoegen van programma's wenselijk zijn, bijvoorbeeld voor natuur en water. Ook kunnen bestuursorganen (zoals gemeente, waterschap, provincie) gezamenlijk programma's opstellen.

Gelet op de complexiteit en veelomvattendheid van dit project bereiden we eerst die onderwerpen voor die bij inwerkingtreding van de wet afgerond moeten zijn. In de Omgevingsvisie heeft Staphorst voorlopig geen Omgevingswaarden opgenomen, omdat de bestaande situatie in de gemeente niet zo is dat er sprake is van acute actiepunten. Mocht in de toekomst wel zo zijn dan worden alsnog omgevingswaarden vastgesteld en gekoppeld aan een programma. Dit komt aan bod bij de evaluatie van de Omgevingsvisie.

We werken in elk geval door aan de programma's die nu al en ook straks verplicht zijn, zoals het actieplan geluid (de maatregelen die voor de komende 5 jaar zijn voorgenomen om overschrijding van de plandrempel te voorkomen).

Minimale acties

- Voldoen aan de plicht van het hanteren van verplichte programma's (actieplan geluid en programma bij dreigende omgevingswaarde)
- Verkenning programma's : waar wil Staphorst, in het verlengde van haar beleid, programma's voor hanteren?

- Indien prioriteit wordt gegeven: ontwikkelen van (uitvoerings)programma's, o.a. voortkomend uit de Omgevingsvisie Staphorst 'Voor Elkaar!'

2.4. Programmalijn 4| Kerninstrument: Omgevingsplan

Waar de Omgevingsvisie op strategisch niveau richting geeft, is het Omgevingsplan een meer concrete uitwerking van een dekkende, juridisch bindende regeling in een gebied. Het gaat dus om regels. Het Omgevingsplan vervangt alle bestemmingsplannen, beheersverordeningen, overige verordeningen (bijv. APV) en gemeentelijke verordeningen die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving.

In het Omgevingsplan moet een evenwichtige toedeling van functies aan locaties plaatsvinden. Dit criterium is in de plaats gekomen van een 'goede ruimtelijke ordening'. Daarbij worden regels en vergunningplichten opgenomen voor activiteiten die gevolgen hebben voor de fysieke leefomgeving. Wijzigingsbevoegdheden/uitwerkingsplichten kent het Omgevingsplan niet. In het Omgevingsplan kunnen tot slot omgevingswaarden (voor bepaalde milieuaspecten) en maatwerkregels (vergelijkbaar met planregels uit een bestemmingsplan) worden opgenomen. Voor omgevingswaarden geldt daarbij de beperking dat dit uitsluitend mogelijk is voor aspecten waarvoor het rijk en/of de provincie geen omgevingswaarden hebben vastgesteld of een aanvullende bevoegdheid hebben bepaald. Maatwerkregels bieden de mogelijkheid af te wijken van algemene landelijke en/of provinciale regels voor gebieden, onderwerpen of individuele gevallen. De bandbreedte waarbinnen kan worden afgeweken, wordt vastgelegd in de uitvoeringsregelgeving, vooral Besluit Kwaliteit Leefomgeving (Bkl).

Deze opsomming is niet compleet. De gemeente kan voor de inrichting van het Omgevingsplan putten uit een scala van mogelijkheden. Overigens moet de gemeente zich hierbij houden aan hogere regelgeving. Hieruit kunnen verplichtingen voortvloeien voor de inhoud van het plan. Het Bkl bevat instructies voor gemeentes.

De Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel geeft aan dat het overgangsrecht rondom het Omgevingsplan soepel zal zijn. De bedoeling is om bij de inwerkingtreding van de wet als overgangsrecht op te nemen dat alle geldende ruimtelijke plannen worden aangemerkt als onderdeel van één Omgevingsplan. Gemeenten kunnen vervolgens in een zelf gekozen tempo (met als uiterste datum 1 januari 2029) toewerken naar de situatie van een integraal en samenhangend Omgevingsplan met daarin alle bindende regels voor de fysieke leefomgeving. De vaststelling van het Omgevingsplan is een bevoegdheid van de gemeenteraad. Dat geldt ook voor het bepalen van de ambities over het opstellen van het Omgevingsplan. De raad kan de bevoegdheid om het Omgevingsplan te wijzigen delegeren aan het college van burgemeester en wethouders. Een fundamentele keuze die binnen dit project reden is voor het wel of niet kiezen voor open regels, ingevuld door beleid.

Vanuit het implementatieprincipe *learning by doing* doen we op termijn ervaring op met dit nieuwe instrument door een 'pilot Omgevingsplan' te maken voor een overzichtelijk gebied in Staphorst. Bij voorkeur een gebied dat zowel beheer als ontwikkeling kent. Door een dergelijk proefplan op te stellen kunnen we ervaren waar de kansen en de knelpunten liggen. Voordat we tot een dergelijke pilot overgaan, wordt eerst een groot deel van de organisatie betrokken. Alle gemeentelijke regelgeving moet in beeld worden gebracht en er moet een ambitieniveau bepaald worden: Wat willen we, wat mag en waar zitten de keuzes?

Omgevingsverordeningen en inventarisatie regels

Een omgevingsverordening betreft alle bestaande ruimtelijke plannen en bepaalde verordeningen. Denk aan bestemmingsplannen, beheersverordeningen, inpassingsplannen, erfgoedverordening, onderdelen van de APV, bomenverordening e.d. De omgevingsverordening

is in principe geen kerninstrument voor gemeenten, maar zij kunnen hem wel toepassen indien gewenst.

Voordelen van het ontwikkelen van een gemeentelijke omgevingsverordening zijn:

- Onder huidige wetgeving staat tegen een verordening geen bezwaar/beroep open. Straks met de Omgevingswet is dat wel het geval
- Regelingen zijn geactualiseerd zodat we up to date en klaar zijn

Of het opstellen van een omgevingsverordening bij Staphorst past is de vraag. Vanuit de Omgevingsvisie Staphorst 'Voor Elkaar!' is het gewenst om alle beleidsregels en verordeningen tegen het licht te houden in het kader van de nieuwe wetgeving. Het capaciteitsvraagstuk speelt bij de uitvoering daarvan een grote rol. Vooralsnog wordt gekeken of er een planning kan worden ontwikkeld waarbij kwaliteit de leidraad is en niet de tijdsdruk, met een nadrukkelijke rol voor participatie.

Minimale acties

- Een projectplan met uitwerking (tijdpad) van het deelproject Omgevingsplan
- Een integraal overzicht van alle gemeentelijke regelgeving die gaat over de fysieke leefomgeving. Deze wordt opgenomen in het Omgevingsplan. In het overzicht worden verschillende ambitieniveaus en hun gevolg voor het op te stellen Omgevingsplan uiteen gezet
- Het opstellen van een handboek Omgevingsplannen (handleiding voor professionals)
- Een inventarisatie, gevolgd door een voorstel, om de nulmeting in de raad te brengen. Daarin geven we aan wat we aan regelgeving hebben, wat daarvan verplicht is voor het Omgevingsplan en wat optioneel is. Daarbij geven we een beeld van de mogelijkheden om een Omgevingsplan op te maken en stellen we de vraag wat voor plan de raad wil: welk ambitieniveau hebben ze?
- Verkennen of het zinvol is om zelf een Omgevingsverordening te maken in aanloop naar het Omgevingsplan: willen we dit? Onderzoek doen naar de voor- en nadelen van een dergelijke tussenstap, voorafgaand aan het opstellen van het Omgevingsplan
- Een pilot met een Omgevingsplan op basis waarvan een procesbeschrijving kan worden gemaakt voor het maken van één gemeentelijk Omgevingsplan
- Het creëren van *know how* en *sense of urgency* in de organisatie en het inzichtelijk maken van de te maken keuzes en keuzemogelijkheden. Het betrekken van de juiste partners, zoals de Omgevingsdienst, het bepalen van ambitieniveau, het in kaart brengen van de beschikbare wet- en regelgeving binnen onze gemeente en het starten aan het ontwikkelen van een eigen omgevingsverordening vindt plaats in fase 1. Fase 2, wanneer van rechtswege een tijdelijk omgevingsplan van kracht is, biedt ruimte om vanaf dan de regels aan te passen of in te trekken en nieuwe regels en instructieregels van het Rijk op te nemen. Dit gebaseerd op keuzes die in fase 1 zijn gemaakt

2.5. Programmalijn 5| Kerninstrument: Omgevingsvergunning + VTH

Het instrument omgevingsvergunning bestaat sinds 2010 en is voortgekomen uit de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Naast de Wabo zijn onder andere de Wet milieubeheer, de Woningwet en gemeentelijke verordeningen (APV) van toepassing. Algemene regels zijn ook bekend, onder andere via het Bouwbesluit en het Activiteitenbesluit en vanuit lokale verordeningen.

Vanuit het taakveld milieu is de tendens naar minder vergunningen en meer algemene regels al geruime tijd bekend. Het taakveld vergunningverlening is evenals toezicht en handhaving momenteel sterk in beweging. Naast de Omgevingswet spelen een nieuw wettelijk stelsel van kwaliteitsborging in de bouw en de Wet VTH-taken

(kwaliteitscriteria). De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen is vrij recent door de minister ingediend bij de Tweede Kamer. De Wet VTH-taken is per 1 april 2016 in werking getreden en de uitvoeringsregelgeving onder de Wet VTH-taken volgde hierop. Via de Invoeringswet wordt de Wet VTH-taken ingebouwd in de Omgevingswet.

De Omgevingsvergunning in de Omgevingswet integreert en harmoniseert de vergunningverlening voor bestaande vergunningsplichtige activiteiten. Dit geldt voor de domeinen bouw, milieu, cultureel erfgoed en ruimtelijke ordening. Voor de watervergunning uit de Waterwet, de ontgrondingenvergunning uit de Ontgrondingenwet, de vergunningen of ontheffingen op grond van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken, de Spoorwegwet, de Wet lokaal spoor, de Wet luchtvaart en de vergunning voor archeologische rijksmonumenten uit de Monumentenwet 1988. Hieraan worden vergunningen rond beschermde gebieden en dier- en plantsoorten plus een aantal vergunningstelsels uit lokale verordeningen toegevoegd.

De geldende vergunningstelsels veranderen op de volgende punten:

- Een deel van de bestaande vergunningen wordt vervangen door algemene regels
- Meer vergunningen vallen onder de reguliere (korte) procedure
- De vergunningaanvrager moet zelf voor participatie zorgen (kan in omgevingsplan worden betrokken)
- De Omgevingsvergunning 'beperkte milieutoets' verdwijnt gedeeltelijk
- Onderzoeken zijn langer geldig
- De vergunningverlening van rechtswege verval
- Het begrip 'milieubelastende activiteit' vervangt het begrip 'inrichting'
- Aanvragers bepalen zelf of zij activiteiten tegelijkertijd in één aanvraag of apart aanvragen
- Er is adviesbevoegdheid, soms met instemmingsrecht, voor andere bestuursorganen

Toezicht en handhaving en de Omgevingswet

Het hoofdstuk handhaving van de Omgevingswet is grotendeels ontleend aan de huidige bepalingen over handhaving in de Wabo. In dit hoofdstuk krijgt bij de invoering van de wet ook de wet VTH-taken (kwaliteitscriteria) een plek. De Wet VTH-taken is een wijziging van de Wabo die in april 2016 in werking is getreden. Naast de Wet VTH-taken speelt nog de mogelijke privatisering van kwaliteitsborging.

De memorie van toelichting bij hoofdstuk 18 meldt ten aanzien van private borging van regelnaleving dat dit in combinatie met overheidstoezicht kan worden ingezet waar dit mogelijk en verantwoord is. De Omgevingswet maakt het vanwege minder vergunningen en meer algemene regels nodig na te denken over handhaving en de manier waarop de gemeente toezicht en handhaving vormgeeft. Aandacht is nodig voor de handhaafbaarheid van de breed gestelde regels.

De toezichthouder moet voldoende kennis van de vakgebieden binnen de fysieke leefomgeving hebben. Handhaving gaat gebeuren zoals momenteel al van toepassing op het activiteitenbesluit Milieubeheer (zorgplichten uit het activiteitenbesluit handhaven). Het gebeurt nu al bij de Omgevingsdiensten op deze manier.

Dit leidt tot een verschuiving van vergunningverlening naar enerzijds de planvorming (het Omgevingsplan) en anderzijds toezicht en handhaving. Op basis van de nu beschikbare informatie is nog niet aan te geven wat de exacte verschuiving zal zijn en of aanpassing van de beschikbare capaciteit nodig zal zijn. De private bouwplantoetsing en meer algemene regels leiden ertoe dat de gemeente minder gegevens ontvangt bij bouwplannen en vestiging van bedrijven. Wil de gemeente dit wel goed in beeld houden, vanwege de borging van een gezonde en veilige leefomgeving, maar ook vanwege zaken als OZB en BAG dan moet een andere wijze van toezicht ingezet worden. Daarbij kan gedacht worden aan een meer gebieds- of wijkgerichte of thematische manier van werken. Integraal en/of meer gebiedsgericht werken gebeurt in Staphorst steeds meer. Tenslotte moet voor het hele domein voldaan worden aan de

kwaliteitscriteria op basis van de Wet VTH-taken.

Minimale acties

- Samen met de RUD IJsselland en de overige betrokken partijen worden concrete afspraken gemaakt over hoe genoemde veranderingen als gevolg van de Omgevingswet in de huidige praktijk van vergunningverlening, toezicht en handhaving per 2021 doorgevoerd worden
- Traject EPOS loopt. EPOS wordt inmiddels nader onder de loep gelegd om het traject nog effectiever en efficiënter in te richten
- Nader verkennen welke eisen/competenties de Omgevingswet stelt aan toezichthouders en handhavers en eventueel inzetten op opleiden en doorontwikkeling van de medewerkers
- Doorontwikkeling van integraal handhaven: capaciteit verschuiving van vergunningverlening naar planvorming en toezicht en handhaving. Meer vergunning vrije situaties betekent dat de gemeente minder gegevens beschikbaar heeft. Dit vraagt om een slimme manier van toezicht, gebiedsgericht en gebruikmaking van andere bronnen
- Wet VTH-taken en de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen verder in kaart brengen
- Omdat er adviesbevoegdheid is, soms met instemmingsrecht van andere bestuursorganen, moet de keuze worden gemaakt of men bij een wijziging nog langs de gemeenteraad zal gaan of niet (Art. 16.16. Ow). Dit moet in het kader van vergunningverlening nog in fase 1 worden uitgezocht
- (regionale) legesverordening opstellen

2.6 Programmalijn 6 | Digitalisering Omgevingswet (DSO)

De informatievoorziening van de organisatie wordt erg sterk geraakt door de Omgevingswet. Goede digitale ondersteuning is nodig om de Omgevingswet uit te voeren. Daarom werkt het Ministerie van Infrastructuur en Milieu samen met andere overheden aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Op 1 juli 2015 is een afsprakenakkoord getekend door het Rijk, Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW) afspraken over de implementatie van de Omgevingswet. Deze partijen delen de ambitie om in 2024 alle beschikbare informatie, zowel over de wet- en regelgeving als de Omgevingsplannen, vergunningen en andere besluiten over de fysieke omgevingskwaliteit e, met één klik op de kaart beschikbaar te hebben. De hiervoor benodigde digitale voorzieningen worden vormgegeven in een samenhangend digitaal stelsel, het DSO-LV³. Het DSO is niet een groot ICT-systeem, maar een geordend en samenhangend geheel van wet- en regelgeving, afspraken, digitale voorzieningen, gegevens en gegevensbronnen. Dit betekent het doorvoeren van een forse digitaliseringsslag op het gebied van 'standaarden', digitaal zaakgericht werken en gegevensuitwisseling.

Vanzelfsprekend heeft zo'n systeem consequenties voor de processen en dus de informatiebehoefte van deze processen binnen de gemeente. Bestaande voorzieningen als OLO, AIM en Ruimtelijke Plannen worden (deels) vervangen door het DSO. De informatiestructuur die nodig is om deze nieuwe processen te ondersteunen, dwingen ons tot forse wijzigingen in de informatiearchitectuur. Dit leidt op termijn tot de implementatie van nieuwe standaarden, aansluiting op nieuwe voorzieningen en inpassingen van nieuwe systemen. Dit 'zaakgericht werken' biedt voor veel bedrijfsprocessen toegevoegde waarde.

Bij de invoering van de Omgevingswet in 2020/2021 moeten de eerste onderdelen van het digitale stelsel zijn gerealiseerd.

Deze eerste fase omvat in ieder geval het wettelijke minimum voor de uitvoering van de Omgevingswet:

- Het basisniveau op orde hebben

³ Digitaal Stelsel Omgevingswet – Landelijke Voorziening

- Aangesloten zijn op de landelijke voorzieningen:
 - Vergunningen/meldingen kunnen ontvangen en aansluiten op het zaakstelsel
 - Vergunningscheck en aanvraagformulier in het Omgevingsloket kunnen plaatsen, regels toepasbaar kunnen maken
 - Plannen en verordeningen (en overige omgevingsdocumenten) volgens de nieuwe standaarden kunnen opstellen, bekendmaken en beschikbaar stellen

Daarna wordt het digitale stelsel in fases verder uitgebreid met als voorlopige deadline 2024, waarin we volledig op het DSO-LV moeten zijn aangesloten. Tussen nu en 2024 besluiten de bestuurlijke partners IPO, VNG, UvW en Rijk hoe het DSO gefaseerd wordt doorontwikkeld en hoe realisatie kan plaatsvinden. Zowel bestuurlijke, organisatorische, technische en financiële haalbaarheid zijn bij de te nemen stappen in de ontwikkeling van het DSO doorslaggevend voor het geven van bestuurlijk groen licht.

Naast afspraken om de aansluiting op het DSO-LV voor elkaar te krijgen is het ook van belang om aan het begin van deze aanpassingen uitgangspunten over 'standaarden', digitaal zaakgericht werken en de informatiehuizen vast te leggen.

Minimale acties

- We volgen de ontwikkelingen rondom het DSO op de voet en sluiten daarop aan. We leggen slimme verbindingen met andere ontwikkelingen op digitaal gebied binnen de gemeente, bij andere gemeenten en in de regio. We onderzoeken de mogelijkheden om samen te werken met andere gemeenten (bijvoorbeeld Zwartewaterland) en partijen zoals de VNG, om kosten en druk op de personele capaciteit of het gebrek aan kennis te verlichten
- Om aan te haken bij de centrale voorzieningen van het DSO en informatie uit te wisselen met (keten)partners, initiatiefnemers en belanghebbenden, richten wij onze processen en informatiehuishouding altijd digitaal in
- Er is gestart met een werkgroep digitale ondersteuning DSO: zij hebben in beeld gebracht wat er in huis is aan applicaties, actualiteit en welke processen daarbij horen. Daarna hebben zij vastgesteld welke processen gewijzigd worden t.b.v. de Omgevingswet en of huidige applicaties voldoen voor deze processen. De werkgroep richt zich momenteel op de vraag of er nieuwe applicaties aangeschaft moeten worden en of dit in gezamenlijkheid met andere gemeenten en/of ketenpartners kan of moet
- Starten met project Verkenning DSO om de minimale eisen voor aansluiting op DSO-LV voor 2021 te halen. Het gaat dan om;
 1. In beeld brengen wat we op dit moment aan systeembeheer en data gerelateerde systemen hanteren (nulmeting) en vanuit daar vaststellen hoe we Omgevingswetproof worden,
 2. Gebruik maken van de STOP/TP standaard bij het opstellen/bekendmaken en beschikbaar stellen van het Omgevingsplan (incl. voorbeschermingsregels) en de Omgevingsvisie,
 3. Besluiten digitaal bekend maken via de LVBB en deze beschikbaar stellen via het DSO-LV (een Omgevingsplan of de Omgevingsvisie),
 4. Via DSO-LV ingediende vergunningaanvragen, meldingen en informatieverplichtingen ontvangen en gebruik maken van systemen die voldoen aan de STAM-standaard ('Omgevingswetproof')
 5. Bestemmingsplannen op orde brengen door middel van de handreiking Data op Orde' van Geonovum.
- Een projectplan met uitwerking (tijdpad) van het deelproject DSO om bovenstaand doel te bereiken.

2.7 Programmalijn 7 | Dienstverlening en participatie

De Omgevingswet gaat uit van het subsidiariteitsbeginsel, waaruit voortvloeit dat de gemeente de primaire bestuurslaag is als het gaat om de uitvoering van de Omgevingswet. Maar naast de gemeente zijn veel meer stakeholders betrokken in de Staphorster samenleving. Samenwerking en netwerkontwikkeling zijn dan ook harde noodzaak om de Omgevingswet in Staphorst in te voeren. Onze belangrijkste partners in het implementatieproces zijn:

Inwoners

Staphorst heeft al mooie stappen gezet op het gebied van burgerparticipatie. Hierin zijn al forse slagen gemaakt, mede dankzij de destijds daarvoor opgerichte Werkplaats Participatie. Met de beleidsadviseur Participatie en de communicatieadviseur wordt per onderdeel van het implementatieproces een strategie bepaald om inwoners te betrekken. Vroegtijdige communicatie en participatie zijn van wezenlijk belang: de gebruiker/initiatiefnemer centraal en waarborgen voor kwaliteit. Uit het proces omtrent de Omgevingsvisie is gebleken dat dit veel oplevert en we wat betreft participatie op de goede weg zitten. De valkuil is die van 'participatiemoeheid': het overvragen van inwoners. Bij de herijking van de Omgevingsvisie – en de doorlooptijd die daarvoor uiteindelijk wordt gekozen – wordt dit een relevant vraagstuk.

Ondernemers en maatschappelijke organisaties

Wat hiervoor bij de inwoners is beschreven, geldt ook voor de vertegenwoordigers van bedrijven en maatschappelijke organisaties. Na eerdere signalen in die richting moet ook ten aanzien van deze partners worden gewaakt voor het opwekken van participatie-moeheid. Dat vraagt om een strakke coördinatie en stroomlijning van deze processen.

Regio IJsselland (Omgevingsdienst/ DGJ/ Veiligheidsregio) en GGD

Ook op dit niveau wordt bestuurlijk en ambtelijk afgestemd en samengewerkt. Hiervoor vindt nu een proef plaats met Omgevingstafels waar volop kennis wordt gedeeld tussen gemeenten en verbonden partijen. De provincie Overijssel is hier bij aangehaakt en er is een goede ingang naar de subregio's en gemeenten om informatie uit te wisselen en afspraken te maken over de Omgevingswet. De gemeente Staphorst sluit aan bij deze tafels.

De kans is aanzienlijk dat de benoemde diensten meer gelden zullen vragen aan deelnemers, omdat zij meer werk moeten doen in en capaciteit moeten uitbreiden. Dit zal uiteindelijk in een financieel nadeel voor gemeenten kunnen uitmonden. In verschillende projecten wordt daarom ingezoomd op de samenwerking met deze ketenpartners om deze samenwerking nog beter en efficiënter te maken en zo kostendrukkend te kunnen werken. Hierbij wordt onder andere gezamenlijk met de ketenpartners onderzocht wat deze partijen kunnen betekenen voor ons Omgevingsplan, het DSO en de Omgevingsvergunning door ze bijvoorbeeld uit te nodigen om zitting te nemen in projectgroepen maar ook om bepaalde vraagstukken, omtrent integrale afwegingen, bijvoorbeeld naar een regionaal gremium te verplaatsen.

Provincie

Door het opstellen van een Omgevingsverordening die de gemeenten bindt, is de provincie voor Staphorst een belangrijke partner. Wij willen met de provincie afspraken maken in het licht van de Omgevingswet c.q. de provinciale Omgevingsverordening en hoe zij in bredere zin kunnen ondersteunen bij de grote veranderopgave die de Omgevingswet teweeg brengt. Hierover worden gesprekken gevoerd. Een idee daarbij is bijvoorbeeld de opstart van een expertisecentrum omtrent de Omgevingswet, waaraan ook andere gemeenten deelnemen.

Waterschap

Met het waterschap zijn nog geen contacten gelegd. In eerste instantie wordt dit op Regio IJsselland-niveau geïnitieerd door aan te schuiven bij de Omgevingstafel. Uiteraard worden het

Waterschap in de processen rond de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan betrokken als ketenpartner.

Regio Zwolle

Binnen de Regio Zwolle zit Staphorst in verschillende groepen en samenwerkingsverbanden. We werken mee aan de Human Capital Agenda en aan de tafel Bereikbaarheid en in het verlengde daarvan een werkgroep Noord-West Drenthe en de tafel Economie. Ambtelijk en bestuurlijk wordt er nagedacht over de thema's energie en fysieke leefomgeving. De uitkomsten van de RES en de Omgevingsagenda zijn hierbij van belang.

VNG

Er is samenwerking en overleg met de VNG over de invoering van de wet. Via de VNG denken wij mee in een landelijke pilot Afwegingskader Omgevingsvisie. De VNG heeft een aanbod gedaan aan gemeenten voor ondersteuning bij het aanbestedingstraject van het DSO waar wij ook interesse in hebben.

Minimale eisen

- Een interne en externe participatiestrategie voor de implementatie van de Omgevingswet, met oog voor alle betrokken stakeholders die is afgestemd en geïntegreerd met andere, lopende processen rondom visie- en planontwikkeling in de gemeente
- Een vaste methode gebruiken om te bepalen of er gewenst draagvlak voor initiatieven aanwezig is
- Het opbouwen en onderhouden van een netwerk met bovengenoemde partners
- Het inventariseren van inhoudelijke thema's waarover wij met de diverse partners maken en eventueel het houden van zogenaamde 'botsproeven' voor enkele van die thema's.

Naast de bovenstaande programmalijnen zijn er op dit moment nog twee andere werkpakketten te onderscheiden. Deze programmalijnen hebben minder directe invloed op de gemeentelijke organisatie en de werkprocessen, waardoor deze op een later moment opgepakt kunnen worden:

2.8 Programmalijn 8 | Zorgplicht en bevoegdheden in bijzondere omstandigheden

Dit traject richt zich op alles wat te maken heeft met de algemene en specifieke zorgplicht en de bevoegdheden die de gemeente / burgemeester heeft in bijzondere omstandigheden (risicomanagement). Hierbij wordt ook gekeken naar de relatie met o.a. de Veiligheidsregio.

2.9 Programmalijn 9 | Thematische onderwerpen

Naast de meer instrumentele aspecten, zijn er ook inhoudelijke aandachtspunten waarbij de rol van de overheid enigszins wijzigt en waarbij ook het afwegingskader wijzigt. Ook worden er mogelijkheden geboden voor lokale afwegingsruimte en om omgevingswaarden op te nemen in het omgevingsplan, wat ruimte biedt voor maatwerk. Dit traject richt zich dan ook op de analyse van de thema's Milieu, Water, Infrastructuur, Natuur en Cultureel Erfgoed / Werelderfgoed. Hierbij zal worden bekeken welke ruimte de wetgeving biedt om op lokaal niveau maatwerk te leveren door o.a. andere normen te stellen.

2.10 Tenslotte

De hierboven uitgewerkte programmalijnen worden in bijlage 1 van dit document verder uitgewerkt in projecten. Op dit moment zijn nog niet alle projecten in beeld en moeten er wellicht nog actie ondernomen voor een project kan starten. Dit past bij de gekozen aanpak van Staphorst, het *learning by doing* principe. We weten ook nog lang niet alles en zal de praktijk van de nieuwe wetgeving ons nog veel leren. Dit geldt ook voor de te zetten stappen en de inzet van

personeel. Dat krijg je met een degelijke veranderopgave als de invoering van de Omgevingswet. Er moet vertrouwen zijn in de projectgroepen om gaandeweg door te doen te leren. Dus vertrouwen te hebben in het anders werken waar de organisatie mee wordt geconfronteerd en nog lerende in is. De uren die iedereen in deze veranderopgave steekt kunnen de ene maand hoger uit vallen dan de andere en dat projectgroepen soms ook samen op moeten trekken of groepsleden moeten 'uitwisselen' om vooruit te komen. Dit vertrouwen en deze mate aan flexibiliteit heeft commitment vanuit het MT en bestuur nodig.

3. Programma organisatie

3.1 Organisatiestructuur

De invoering van de Omgevingswet is een gezamenlijke opgave die een groot deel van de organisatie raakt en afdelingen overstijgt. De Omgevingswet gaat uit van integraal werken. Staphorst heeft hier in haar Omgevingsvisie al grote stappen in uitéengezet en er zijn goede voorbeelden te noemen van integrale samenwerking binnen onze organisatie. Daarom moeten medewerkers zich vrij door de organisatie kunnen bewegen, elkaar en elkaars werk kennen en de verbinding tussen hun eigen opdrachten en die van een ander zien. Projectgroepen zullen dan ook bij voorkeur een gekleurd palet aan kennis, expertise en achtergrond bevatten. Projecten worden procesmatig uitgestippeld. Daarbij blijft wel ruimte voor flexibiliteit, voor leren door te doen, voor tijdig knelpunten vaststellen en bijsturen. Dit leidt tot de volgende organisatiestructuur:

Stuurgroep: de stuurgroep bestaat uit bestuurlijk verantwoordelijke. Lucas Mulder, ambtelijk verantwoordelijke Johan Hulzebos en voorzitter, Saskia Voortman griffier en programmamanager Mirande Kremers. In de stuurgroep geeft de programmamanager terugkoppeling over de lopende stand van zaken binnen de veranderopgaven en de deelprojecten. De stuurgroep komt drie keer per half jaar bij elkaar.

Programmateam: het programmateam bestaat uit de programmamanager, de projectleiders binnen de programmalijnen en een communicatieadviseur. Dit team houdt de koers van het programma in de gaten en legt interne en externe verbindingen waar nodig. Het team begrijpt de verschillende doelstellingen van de Omgevingswet en overziet wat er waar en wanneer moet gebeuren. Het programmateam komt om de drie weken bij elkaar.

Programmamanager: De programmamanager is verantwoordelijk voor in ieder geval de (pre) transitie in het kader van de implementatie van de Omgevingswet. De programmamanager heeft mandaat om beslissingen te nemen. De programmamanager houdt het overzicht op de projecten binnen de programmalijnen en koppelt terug richting de stuurgroep en wanneer gewenst richting de raad. De programmamanager is Mirande Kremers.

Programmaondersteuning: De programmamanager kan een beroep doen op programma ondersteuning uit diverse afdelingen: juridisch (Sietske de Wijs), RO (Jaap van den Berg), Informatiemanagement (Vervanger Albert-Jan Kooijman en sociaal (Hans Ganzeboom). De programma ondersteuning kan om advies worden gevraagd op onderwerpen, gerelateerd aan de Omgevingswet, zoals het Omgevingsplan, het DSO en de integrale werkwijze.

Projectgroepen: Per projectgroep zijn verschillende personen vanuit de organisatie vertegenwoordigd. Denk hierbij aan vertegenwoordigers vanuit zowel de fysieke, sociale als ondersteunende onderdelen binnen de organisatie. De projectgroepen assisteren de bestuurlijke en ambtelijke verantwoordelijken, die verantwoordelijk blijven.

De **projectleiders** hebben een belangrijke ambassadeursrol, zowel intern als extern. Zij moeten het veranderproces daadwerkelijk stimuleren, kennis en informatie inwinnen en verspreiden. Daarnaast knelpunten oplossen samen met de projectgroep, verbinden en samenhang creëren tussen de verschillende projecten. Ook moeten ze met elkaar brainstormen, sparren en toelichting geven over de tussenresultaten van de Omgevingswetprojecten richting de programmamanager. Daarnaast is de projectleider de gids voor het projectteam: hij/zij houdt de stand van zaken op landelijk en provinciaal niveau bij wat betreft het projectonderwerp, wint blijvend kennis in, maar stimuleert ook vooral de teamleden om dat óók te doen. De projectleider is verantwoordelijk voor het opleveren van de projectresultaten. Elke projectleider heeft een projectteam geformeerd, waarmee het project wordt uitgevoerd.

Klankbordgroep/werkgroep Raad: Er zijn geen afspraken gemaakt met de raad en college over het opstarten van een klankbordgroep of een werkgroep uit de raad. Het kan raadzaam zijn om vanuit elke partij een betrokken raadslid structureel bij te praten over de stand van zaken en de ontwikkeling van de projecten. Hierover wordt verder gesproken met de griffier.

De gebruiker centraal: De Omgevingswet treedt zonder tegenbericht in 2021 in werking. De voorbereiding op de nieuwe wetgeving zijn op programma niveau vooral intern gericht, terwijl de pilots en plannen voor de fysieke leefomgeving juist gericht zijn op de gebruiker. Wanneer het project daartoe geschikt is of in het kader van de Ow daar om vraagt worden er op basis van een stakeholdersanalyse gebruikers en slimme denkers vanuit de samenleving betrokken.

Business change managers: Om de transitie verder te brengen in de lijnorganisatie zijn zogenaamde business change managers (BCM'ers) nodig. De BCM'ers faciliteren en ondersteunen de veranderingen in de organisatie en zijn mede verantwoordelijk voor het doorvoeren van de transitie na 2021. De BCM'ers werken mee aan het behalen van de voordelen van het programma. Binnen de organisatie zijn de MT-leden de beoogde BCM'ers. Zij kunnen vanuit hun rol de voordelen van het nieuwe werken onderstrepen, capaciteit ter beschikking stellen en medewerkers enthousiasmeren. Het is, wanneer de verandering in 2021 in werking treedt, juist vanaf dan heel belangrijk dat dergelijke stimulans vanuit MT-niveau wordt uitgedragen.

Tenslotte

Er wordt *bottom up* hardop nagedacht om de samenwerking met andere gemeenten op te zoeken, omdat bepaalde opgaven, zoals het DSO, voor een gemeente als Staphorst buitenproportioneel groot zijn. Het kan verstandig zijn krachten te bundelen en gezamenlijk kosten te delen, te besparen en personele capaciteit en kennis met elkaar te delen. De mogelijkheden hiervoor worden momenteel onderzocht. Dergelijke samenwerkingsverbanden kunnen een aanpassing in de organisatiestructuur veroorzaken, door bijvoorbeeld niet alleen intern de opdrachtgevers bij te praten, maar de verschillende opdrachtgevers uit de betrokken gemeentes bij te praten over één project. Dergelijke structuren zijn nog niet van toepassing.

3.2 Tijdpad: proces in tranches

Het programmaplan implementatie Omgevingswet van VNG/RWS heeft in het concept implementatieplan uit 2017 gediend als uitgangspunt voor een globale fasering. Er zijn twee redenen om hier nu van af te wijken. De globale fasering is nog gebaseerd op de inwerkingtreding van de Ow in 2019. Dat is inmiddels opgeschort naar 2021. Zodoende kloppen de jaartallen gekoppeld aan de fasering niet. Daarnaast is destijds niet actief ingespeeld op die planning. Met andere woorden: we liggen qua implementatie van een aantal veranderopgaven dusdanig achter op schema, dat het volgen van de fasering niet meer praktisch is. Zodoende houden we een aangepaste fasering aan, aangepast op het punt waar we nu wat betreft de

implementatie staan, afgestemd op de maanden die we nog te gaan hebben tot inwerkingtreding van de Ow. Er ontstaan zodoende vier tranches binnen de twee fases van het programma. De tranches volgen elkaar idealiter op, maar door de beperkte tijd die ons in fase 1 rest, lopen de tranches door elkaar. Het gaat om de volgende tranches:

Tranche 1: Bewustwording en verkenning (2020)

Tranche 2: Verdieping en verbreding (2020)

Tranche 3: Voorbereiding en verandering (2020-2024)

Tranche 4: Realisatie en verankering (2021-2029)

Tranche 1: Bewustwording en verkenning (2020)

Deze termijn staat in het teken van informeren van betrokken afdelingen en het bestuur. Na onderzoek blijkt dat deze fase achter loopt. Er is geen impactanalyse gedaan, waarin op verschillende terreinen de impact van de wetswijziging is onderzocht. Wel is er bij het MT onderzoek gedaan naar de doelstellingen die moeten worden gehanteerd voor de implementatie van de Ow.

Tranche 2: Verdieping en verbreding (2020)

Deze fase staat in het teken van verdieping. De AmvB's, aanvullende wetten en de Invoeringswet zijn (in concept) gereed, zodat juristen, beleidsmedewerkers, planpoetsers, handhavers, ICT'ers en procesmanagers aan de slag gaan met de vertaling van de wet naar consequenties voor beleid en daaruit volgende de werkprocessen en organisatie. Ook valt hieronder het op peil brengen van het kennisniveau van betrokkenen, zoals de raad, college, MT en ambtelijk apparaat. De bedoeling was deze stap al in fase 1 van het startdocument uit 2016-2017 in gang te zetten. Daar is echter niet voldoende op ingezet en wordt daarom in de resterende periode tot 2021 met spoed doorgevoerd, zodat alsnog de benodigde interne *know how* wordt gewaarborgd.

Tranche 3: Voorbereiding en verandering (2020-2024)

In deze fase wordt volop ingezet op de nieuwe werkwijze. De integratie van beleid, plannen en verordeningen staat in deze fase centraal. Gevolgen hiervan zijn o.a. de aanpassing van interne werkprocessen: ICT, beleidsveranderingen en het digitale werken uitwerken en realiseren. Ook start de inventarisatie van verordeningen, beleid en regels mb.t het Omgevingsplan in 2020. Gedurende deze fase wordt kennis vergaard aan de hand van o.a. pilots en demonstraties en gedeeld en meegenomen in de uitwerking van de projecten die lopen. In deze tranche worden ook (hybride) producten opgeleverd of wordt er met nieuwe veranderingen, voortkomend uit de Omgevingswet, in de praktijk gewerkt.

Tranche 4: verankering (v.a. 2021)

In deze fase vindt de daadwerkelijke realisatie van de Ow plaats. Na 1 januari 2021 zal blijken hoe de nieuwe werkwijzen passen bij de te realiseren doelstellingen van de Ow. Er zijn ook een aantal projecten nog volop in ontwikkeling die doorlopen na 1 januari 2021, zoals het DSO, het Omgevingsplan, het verfijnen van de dienstverlening en het herijken van de Omgevingsvisie. Dit geldt ook voor het uitvoeren van verschillende pilots, zeker met betrekking tot het Omgevingsplan.

Gedurende het eerste uitvoeringsjaar moet rekening worden gehouden met het vooruitzicht dat her en der aanpassingen nodig zijn, er waarschijnlijk kinderziektes optreden of onvoorziene vraagstukken op ons pad komen, waarvoor (ad hoc) een oplossing gevonden moet worden.

Belangrijkste mijlpalen

2020

- Programmaplan Omgevingswet
- Plan van aanpak en uitvoeringsplan verkenning DSO
- Plan van aanpak verkenning Omgevingsplan
- Kennisniveau op peil binnen organisatie
- indien er voor wordt gekozen: nadere uitwerking impact Omgevingswet
- Evaluatie: proces waarbij de gebruiker centraal staat: implementatie status
- Nieuw proces voor omgevingsplannen gericht op gebied en gebruiker gereed
- Verdere ontwikkeling Omgevingsvergunning
- Afspraken over samenwerking in de keten
- (regionale) legesverordening
- Keuzemomenten college en raad (zie bijlage 3)

2021 - 2029

- Omgevingswet in werking
- Meerjarenplanning van start, gericht op één omgevingsplan voor Staphorst (incl. pilot)
- Herijking Omgevingsvisie Staphorst Voor Elkaar!
- Van hybride aansluiting DSO naar volledige aansluiting
- Optimale dienstverlening (meer als basisniveau) onder de Omgevingswet

Een overzicht van de belangrijkste mijlpalen en de verschillende programmalijnen binnen de vier tranches is terug te vinden in bijlage 2 (Routekaart Staphorst).

3.3 Globale inrichting op projectniveau

De negen programmalijnen vertakken zich in één of meerdere projecten, waaraan al wordt gewerkt of nog mee moet worden begonnen. Hieronder volgt een overzicht van de projecten die tot nu toe in beeld zijn. De projecten zijn voorzien van een prioritering. Het MT moet zich over deze prioritering uitspreken: de projecten vragen veel van de medewerkers, zeker waar al ondercapaciteit is, bijvoorbeeld bij juridisch en RO. Zodoende is het stellen van prioriteiten noodzakelijk. Een uitwerking van deze projecten met voorgestelde prioritering is te vinden in bijlage 1. Globaal zien de projecten en teams er als volgt uit:

#	Naam	Team	Opmerkingen
1	Wet- en regelgeving	<u>Sietske de Wijs</u> , Wilhelm Töller, Jaap van de Berg	Niet alle wetgeving is al openbaar en vastgesteld. Flexibel inzetbaar team dat zich vooral richt op het formuleren van topactiviteiten en toepasbare regels. Ondersteunt daarnaast andere teams met juridische kennis.
2	Organisatieverandering	<u>Mirande Kremers</u> , P&O, communicatie,....	Cultuurverandering, kennis en informatieverstrekking, opleidings- en cursusmogelijkheden.

3a	Herijking Omgevingsvisie	<u>Vacature</u> , Hans Ganzeboom, Mirande Kremers, alle beleidsmedewerkers, destijds betrokken bij Omgevingsvisie 1.0.	De omgevingsvisie is sinds 2018 in gebruik. Een Omgevingsvisie moet per 2023 in gebruik zijn. Dit onderdeel is dus gereed. Herijking staat op de rol.
3b	Programma('s)	<u>Martijn Oosterbaan</u> , nader in te vullen indien nodig.	Verplichte programma's, beslissen in hoeverre we onverplichte programma's willen toepassen.
4	Omgevingsplan	<u>Peter Nieuwenhuis en Linda Leewering</u> , Sietske de Wijs, Hans Ganzeboom, Martijn Oosterbaan, participant vanuit de OD.	De gemeente Staphorst dient voor 2029 een Omgevingsplan in gebruik te hebben. Hiervoor is de verkenning van start gegaan.
5	Omgevingsvergunning	<u>Martijn Oosterbaan</u> , Carla Mink-Wolken, Sietske de Wijs, Marjon Wieten, Johan Knoll, Stephanie Veijer, RO vacant	Naast EPOS moet er nog veel gebeuren op het gebied van de Omgevingsvergunning. Deze verkenning vindt plaats.
6a	Digitalisering Omgevingswet	<u>Josette Troost</u> , Albert-Jan Kooijman, Richard Stegeman, Ronald Voerman, Sander Bulthuis, Jacob Herms, Robert Jonkers	Verkenning DSO, aangesloten raken op DSO-LV, systemen Omgevingswetproof (STAM) en gebruik kunnen maken van STOP/TP, uitleveren via LVBB binnen DSO-LV, bestemmingsplannen bijwerken.
6b	Digitaal Stelsel Omgevingswet: verkenning applicaties	<u>Albert-Jan Kooijman</u> , Jan Fieten, Gerjan Kappert, Idse Boonstra, Annekie Talen-Slager	Verkenning applicatiebeheer.
7.	Dienstverlening & Participatie	<u>Vacature</u> , Evelyn Tippe, Hans Ganzeboom, Mirande Kremers, medewerker communicatie	Doorlopend en programma-afhankelijk betrokken wanneer dienstverlening richting of participatie vanuit onze stakeholderpartijen benodigd is.

8.	Algemene en specifieke zorgplicht en bevoegdheden in bijzondere omstandigheden.	<u>Martijn Oosterbaan</u> , Carla Mink-Wolken, Sietske de Wijs, Johan Knoll, Marjon Wieten, Stephanie Veijer, RO vacant	Risicomanagement, valt onder omgevingsvergunning.
9.	Thematische uitwerkingen	<u>Peter Nieuwenhuis</u> , <u>Linda Leewering</u> , Sietske de Wijs, Hans Ganzeboom, Martijn Oosterbaan, beleidsmedewerkers op themagebied (o.a. Sijo Dijkstra, Liane Remmelts, Ronald Voerman, Wouter Dijk,...)	Thematische uitwerkingen van o.a. milieu, water, infra, natuur, cultureel erfgoed waar mogelijk integreren bij het tot stand brengen van het Omgevingsplan.

3.4 Capaciteit

Het programmaplan is een leidraad voor een definitieve planning en biedt houvast aan de planningen die in de projecten worden vastgesteld. De aangestelde projectleiders werken de projecten uit met onder andere een tijdpad met uitgewerkte processtappen. Het gaat daarbij om een verkenning: met een schatting per medewerker. Niet iedere medewerker is op dezelfde manier betrokken bij de veranderopgave: de één zit bij wijze van spreken in vier werkgroepen en is daarbij ook projectleider, een ander schuift op aanvraag aan. Wel is aan te geven welke bepaalde onderwerpen de aankomende anderhalf jaar meer aandacht vragen dan anderen aan de hand van prioritering. Dit wordt gedaan door aantal dagen per week/weken. De genoemde tijd geldt per projectteam. De aannames richten zich specifiek op fase 1, omdat dit in eerste instantie de race tegen de spreekwoordelijke klok wordt. Een uitwerking van fase 2 volgt medio Q3 2020. Een specifieke uitwerking van de benodigde capaciteit per project volgt in de projectplannen.

Projectgroepen in de periode 1-11-2020 tot 1-1-2021

#	Naam	Benodigde tijd
1	Wet- en regelgeving	½ dag per week
2	Organisatieverandering	½ dag per week
3	Omgevingsvisie & Programma	1 dag per twee weken
4	Omgevingsplan	½ dag per week
5	Omgevingsvergunning	1 dag per week
6	Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO)	1 dag per week
7	Dienstverlening & participatie	1 dag per twee weken

Zoals eerder aangegeven worden onderstaande programmalijnen op een later moment opgepakt. Wanneer die pakketten opgepakt worden, vergt dat ongeveer de volgende inzet:

8	Zorgplicht & bijzondere omstandigheden	1 dag per drie weken
9	Thematische onderwerpen	1 dag per drie weken

Er wordt een indicatieve voorzet gegeven wat betreft benodigde uren voor de volledige loop van het programma. Voor de periode 2020-2021 komt de inzet van de ambtelijke organisatie neer op

ongeveer 1300 uur. Voor de periode tot 2021-2024 wordt gerekend op ongeveer 2550 uur. Voor de periode tot 2024- 2029 loopt het Omgevingsplan nog door en wordt gerekend op zo'n 1050 uur. Dit zijn aannames en indicaties, gebaseerd op (landelijke) gemiddelden voor kleine gemeenten. De voorzet moet dus ook als zodanig worden gelezen. Tijdens de uitvoering van de programmalijnen en de daarbinnen uitgezette deelprojecten proberen de projectleiders van de diverse projecten een specifiekere inschatting te maken van de benodigde capaciteit en of de ingeschatte benodigde tijd toereikend is of om een wijziging vraagt.

Met het akkoord op het formatiebesluit om de juridische en RO uitvraag in formatie uit te breiden, kunnen we met de huidige bezetting deze organisatiebrede opgave realiseren. Binnen de huidige bezetting kan dit alleen, als medewerkers vanuit de lijn de betreffende uren vrijgespeeld krijgen.

4. Middelen en risico's

De transitiekosten en structurele kosten en besparingen die samenhangen met de invoering van de Omgevingswet wordt steeds beter ingeschat, al wordt voor Staphorst 2020 een eerste beschouwing. In april 2016 hebben het Rijk, de VNG, IPO en Unie van Waterschappen een 'hoofdlijnakkoord' gesloten over de kosten en besparingen die de invoering van de wet met zich meebrengt. De afspraken hebben betrekking op zowel de incidentele als structurele kosten van de implementatie van de Omgevingswet. Kernpunten uit het bereikte akkoord zijn:

- Het Rijk neemt de investeringskosten voor de bouw van het DSO-LV voor zijn rekening. Daarnaast stelt het Rijk € 13 miljoen beschikbaar voor collectieve gemeente specifieke invoeringsondersteuning.
- De gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor de eigen invoeringskosten. Denk daarbij aan het digitaliseren van eigen werkprocessen en het leggen van de koppeling met het DSO-LV, maar ook het leveren van de benodigde capaciteit om alle programmalijnen uit te kunnen voeren.
- Gemeenten gaan meebetalen aan de structurele uitvoeringskosten van het DSO-LV en een centraal informatiepunt over de Omgevingswet voor overheden.

Het kan gebeuren dat de gemeente Staphorst in de toekomst aanvullende middelen van het Rijk ontvangt om bijvoorbeeld uitvoering te kunnen geven aan de Omgevingswet of het klimaatakkoord. Voor het Klimaatakkoord geldt dat de uitkomsten van het zogenaamde artikel 2 onderzoek bepalend zijn voor het al dan wel of niet verstrekken van aanvullende middelen. Voor de Omgevingswet zijn hier, buiten het in 2016 door het Rijk, de VNG, IPO en Unie van Waterschappen vastgestelde Hoofdlijnakkoord financiële afspraken stelselherziening omgevingsrecht, nog geen directe aanwijzingen voor. Indien aanvullende middelen worden ontvangen, is het aannemelijk dat eventuele bijdragen via een doeluitkering als onderdeel van het gemeentefonds beschikbaar worden gesteld. Zonder aanvullende acties, worden deze doeluitkeringen automatisch toegevoegd aan de algemene middelen. Voorgesteld wordt om toekomstige doeluitkeringen op het vlak van Energie & Klimaat en de Omgevingswet, zo snel mogelijk te rapporteren aan B&W. Vervolgens kunnen B&W de afweging maken om de doeluitkering al dan niet in te zetten voor specifieke doeleinden. Dit kan geformaliseerd worden bij het vaststellen van de verschillende P&C producten. Dit gebeurt door de doeluitkering voor een specifiek doeleinde te reserveren bij de jaarrekening of toe te wijzen bij de begroting of zomernota. Verdere invulling van het programma is zodoende mede afhankelijk van beschikbaar gestelde middelen van het Rijk. Er wordt, wanneer er meer zicht is op de mogelijke aanvullende middelen van het Rijk, beslist over wat wel zal worden uitgevoerd, en in welke mate, en wat mogelijk niet. Tevens blijven we als gemeente zoeken naar verbindingen met andere gemeenten in het kader van (financiële) samenwerking waar het kan en het ons winst biedt. Tevens blijven we als gemeente zoeken naar verbindingen met andere gemeenten in het kader van (financiële) samenwerking waar het kan en winst biedt.

In het huidige coalitieakkoord zijn middelen opgenomen voor de implementatie van de Omgevingswet. In totaal gaat het om € 200.000. Er is niet eerder in beeld gebracht wat de

implementatie Omgevingswet voor Staphorst financieel gaat betekenen. De incidentele kosten tot 2021 zijn voor dit programmaplan in beeld gebracht. Daarbij is gebruik gemaakt van:

- Inventarisatie van de werkzaamheden en hun urgentie
- Het analyseren van beschikbaar gestelde implementatie documenten van gemeenten met vergelijkbaar aantal inwoners

In onderstaand overzicht is een voorstel gedaan voor verdeling van het reeds beschikbare budget van 2020:

Projecten 2020	Thema/subdoel	Benodigd budget	Jaar van Uitgave
Organisatie, cultuur en opleiding	Opleidingskosten kennis en kunde	€ 30.000	2020
	Werkprocessen Omgevingswetproof	€ 10.000	2020
	Inzet op aanpassingen organisatiecultuur	€ 20.000	2020
Ketenpartners	Inhuur Omgevingsdienst (jaarlijkse kosten)	€ 17.000	2020
Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)	Aanpassen software	€ 60.000	2020
	Aansluiting op landelijke voorzieningen	€ 30.000	2020
	Onvoorzien (digitale infrastructuur)	€ 45.000	2020
	Onvoorzien (inhuur 'extra handjes' Toepasbare Regels, extern advies)	€ 10.000	2020
TOTAAL		€ 217.000	2020

Het beschikbare bedrag van € 200.000 zal volledig nodig zijn om in 2020 onze wettelijke taken uit te kunnen voeren en gereed te zijn voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2021. De grootste kostenposten in fase 1 hebben betrekking op het op peil brengen van kennis en kunde, de digitaliseringsopgave, kosten ketenpartners, extra 'handjes' om administratief werk uit te voeren (stagiaire) en onze processen 'omgevingswetproof' maken.

Vervolg

Hiermee zijn we er nog niet. Los van het feit dat de structurele effecten van de Omgevingswet nog niet in beeld zijn gebracht, zullen er meer incidentele gelden ingezet moeten worden om bijvoorbeeld het omgevingsplan te kunnen realiseren.

Indien het Rijk de eerder benoemde mogelijke aanvullende middelen ter beschikking stelt, is voorgesteld wordt om toekomstige doeluitkeringen op het vlak van Energie & Klimaat en de Omgevingswet, zo snel mogelijk te rapporteren aan B&W. Verdere invulling van het programma is zodoende mede afhankelijk van beschikbaar gestelde middelen van het rijk. Er wordt, wanneer er meer zicht is op de mogelijke aanvullende middelen van het Rijk, later beslist over wat wel zal worden uitgevoerd, en in welke mate, en wat mogelijk niet.

Doorkijk incidentele kosten vanaf 2021

Hoewel de incidentele effecten van de Omgevingswet per 2021 nog niet volledig bekend zijn of geheel concreet kunnen worden gemaakt, wordt hieronder in grote lijnen alvast een doorkijk gegeven in de kosten die we de komende jaren in het kader van de Omgevingswet kunnen verwachten om aan onze wettelijke eisen te kunnen voldoen, waarbij we nog steeds het motto 'de basis op orde' als leidraad hanteren. De volgende tabel is zodoende ter kennisname:

Project	Thema/subdoel	Benodigd budget	Jaar/jaren van uitgave
Instrumenten	Omgevingsplan	€ 350.000 (incl. participatietraject)	2021-...
	Omgevingsplan (pilot)	€ 15.000	2022
Dienstverlening		€ 15.000	2021-2022
Organisatie, cultuur en opleiding	Inzet op aanpassingen in organisatiecultuur	€ 10.000	2021-2022
Participatie		Kosten meegerekend in instrumenten	2021
Ketenpartners	Facilitaire kosten bijeenkomsten	€ 2.000	2021-2024
Digitalisering Omgevingswet (DSO)	Onvoorzien (incidentele kosten per 2021 nog niet inzichtelijk)	€ 20.000	2021-2024
Experimenteren en inhuur noodzakelijke externe expertise	Bijv, VTH, Toepasbare regels/vragenbomen	€ 25.000	2021-2024
TOTAAL		€ 437.000	2021-2029

Tevens blijven we als gemeente zoeken naar verbindingen met andere gemeenten in het kader van (financiële) samenwerking waar het kan en het ons winst biedt.

4.1 Ambities financiën

We realiseren ons dat we voor de opgaven uit de Omgevingswet tijd en middelen ter beschikking moeten stellen en we brengen in beeld wat dit voor ons zal betekenen. We zien de reguliere momenten in de Planning & Control -cyclus als pijlers om het onderdeel Financiën van de Omgevingswet te begroten en te verantwoorden. Dit doen we aan de hand van onder andere het Financieel Dialoogmodel van de VNG. Dit dialoogmodel houden we dus ook als zodanig bij.

- De onzekerheden over de Omgevingswet en o.a. het Digitaal Stelsel Omgevingswet zijn bekend. We volgen de ontwikkelingen op de voet.
- Momenteel wordt er door de VNG gewerkt aan een separate tool om structurele baten en lasten ná invoering van de wet in beeld te brengen. Wij volgen de ontwikkelingen hierin en zullen wanneer gereed gebruik maken van de Structurele Effecten Omgevingswet ('Effectenmodel') om de structurele kosten in beeld te brengen.
- Een gezonde gemeentelijke begroting is leidend. Vertrekpunt is dat eventuele Rijksmiddelen voor de uitvoering van het klimaatakkoord (doeluitkeringen) ingezet worden voor de dekking van dit programma. Jaarlijks zal een afweging in het college plaatsvinden over de inzet van schaarse middelen. Dit betekent dat het programma, het tempo en/of de toewijzing van capaciteit en geld, aangepast kan worden.

4.2 Risico's

De risico's rond de implementatie van de Omgevingswet zijn van verschillende aard.

- Risico's kunnen zich voordoen ten aanzien van het proces, aanwezige (of juist afwezige) kennis en kunde in de organisatie, beschikbare interne uren, samenwerking met onze ketenpartners, aansluiting digitale stelsel, betrokkenheid van de omgeving, gewenste en noodzakelijke besluitvorming. Daarvoor starten we in 2020 het eerdergenoemde kennistraject op. Dit vereist commitment en onderschrijving vanuit het MT om de betrokken medewerkers vrij te spelen voor dit traject. Tevens wordt er via verschillende kanalen, nu en in 2020, gewerkt aan meer *awareness* over de gevolgen van de Omgevingswet in de organisatie.
- Niet eerder is concreet aan de hand van een model in beeld gebracht wat Staphorst aan invoeringskosten kan verwachten. Dit in combinatie met het begrotingstekort dat voortkomt uit de Zomernota 2019, maakt dat de kosten die gekoppeld zijn aan de implementatie van de Omgevingswet een extra zorg vormen voor de begroting, waarin een completer budget voor dit programma nog niet in is meegenomen. Zodoende is dit overzicht zo snel mogelijk in beeld gebracht. Het blijft echter een inschatting, gebaseerd op aannames vanuit onszelf maar ook vanuit de VNG. Er is op een aantal vlakken onzekerheid, omdat veel zaken ook op rijksniveau nog niet voldoende concreet zijn uitgewerkt of nog niet werken, zoals het DSO-LV en het Omgevingsplan. Het bewaken van het proces en de voortgang daarvan zijn essentieel om nu nog de nodige slagen te maken tot de inwerkingtreding van de wet en daarna. Borgen van voldoende inzet vanuit de gehele organisatie, maar ook het aanhaken van het bestuur en de politiek zijn hier nadrukkelijk onderdeel van. Uiteindelijk moet tijdig de noodzakelijke besluitvorming plaatsvinden, op basis van uitgewerkte en besluitwaardige producten, al vergemakkelijkt de tijdsdruk dit niet.
- Een ander relevant risico is dat de uitvoering op verschillende projecten te laat op gang is gekomen. Bepaalde stappen hadden, om optimaal voorbereid te kunnen zijn, drie jaar geleden al gezet moeten worden. Dit valt mede te verklaren door het feit dat de Omgevingswet eerst in 2019 in zou treden, maar deze datum schoof door naar 2021. Dit veroorzaakte een tendens waarbij het urgentieniveau van het verandertraject verloren ging. Het urgentieniveau is te ver afgezwakt, waardoor nu hard gewerkt moet worden om als organisatie voor 2021 alsnog aan alle minimale eisen te voldoen. Dit risico kunnen we inperken door op grote trajecten, zoals het DSO en het Omgevingsplan, een consoliderende werkwijze te hanteren. Minimale eisen op dergelijke projecten aanhouden en na 2021 met elkaar verder kijken hoe we de bal dan weer oppakken en of daar een vooruitstrevendere strategie bij kan passen. Dus, met andere woorden: gewoon aan de slag gaan.

5. Communicatie

De Omgevingswet heeft een groot toepassingsbereik en heeft veel invloed op de werkwijze van de gemeentelijke overheid. Een zorgvuldige communicatie richting interne en externe partijen is daarom van groot belang. In het startdocument werd hier al nadruk op gelegd, gekoppeld aan een aantal activiteiten die zouden worden uitgevoerd zoals het opmaken van een projectpagina op Intranet en het opstellen van een nieuwsbrief. Deze activiteiten zijn destijds niet uitgevoerd. Er moet een strategisch communicatieplan voor dit programma worden opgesteld vanuit de afdeling communicatie.

5.1 Visie

Hoe richten we onze interne en externe communicatie in binnen een programma als de Omgevingswet en in het verlengde daarvan, hoe doen we dit met andere programma's die een visie op zowel interne als externe communicatie vereisen? Programma's die politiek gevoelig

liggen of een nieuwe rol vragen van onze samenleving? Hoe gaan we om met stakeholders die we voor dergelijke programma's vaak meerdere jaren op adequate wijze moeten betrekken? Welke visie wil de afdeling communicatie vanuit de gemeente Staphorst uitdragen en zien zij zichzelf in staat dergelijke programma's de komende jaren zelfstandig te begeleiden vanuit hun expertise? Deze vraag is aan de afdeling communicatie gesteld in het kader van de Omgevingswet. De lijnorganisatie wordt zodanig ingericht dat hier op korte termijn vaste uren beschikbaar zullen zijn voor dit programma om dergelijke vragen te beantwoorden. In de tussentijd is dit opgelost met externe expertise waar een beroep op kan worden gedaan. Er wordt momenteel gewerkt aan een strategische visie op het gebied van communicatie met betrekking tot de Omgevingswet. Hieronder staat de leidraad die aan de afdeling communicatie is meegegeven in het kader van het opstellen van een stevige visie.

5.2 Interne communicatie

Het is belangrijk om iedereen die te maken heeft of krijgt met de Omgevingswet mee te nemen in eventuele veranderingen. Er is in 2016 een voorzet geweest, maar deze is onvoldoende doorgezet. Het is op dit moment, nu de programmalijnen en kernteams in verschillende fases aan de slag zijn of gaan, van belang om de communicatie af te stemmen op de doelgroep zonder de context uit het oog te verliezen. Een vergunningverlener is misschien niet direct betrokken bij het opstellen van de omgevingsvisie, maar hij/zij moet bij de beoordeling van een aanvraag wel rekening houden met deze visie omdat de ontwikkeling moet aansluiten bij die visie. Het kernteam DSO zit misschien niet altijd bij het kernteam Omgevingsplan aan tafel, maar beide teams zijn er bij gebaat om goed op de hoogte te blijven van elkaars ontwikkelingen om daar op te kunnen inspelen. Het is daarom van belang dat – ook bij gerichte communicatie – de samenhang van dingen in beeld gebracht wordt en de voortgang van de implementatie breed gedeeld wordt.

Voor de interne communicatie zijn er in hoofdlijnen drie doelgroepen te onderscheiden: het bestuur, het management en de organisatie. De organisatie is daarbij verder te onderscheiden in een deel waarvan het werkproces direct geraakt wordt door de invoering van de Omgevingswet en een deel die meer indirect te maken krijgen met de Omgevingswet of waarvan het goed is om op de hoogte te zijn van de veranderingen. In een later stadium kunnen deze groepen nog verder uitgesplitst worden.

Gedurende het traject richt de interne communicatie zich op 4 doelgroepen:

- Raad en bestuur;
- Management;
- Organisatie, direct betrokken;
- Organisatie, indirect betrokken.

In de huidige fase van *Bewustwording* richt de communicatie zich op het informeren van alle vier de doelgroepen over het opzetten van de projectorganisatie en de ontwikkelingen die gaande zijn. Hiervoor wordt onder andere gebruik gemaakt van nieuwsbrieven en de centrale personeelsbijeenkomst(en). In de fase *Vorbereiden op de invoering* worden alle doelgroepen geïnformeerd over de reikwijdte van de Omgevingswet, het te doorlopen invoeringstraject en de mogelijke consequenties die de Omgevingswet voor het werk heeft. Dit wordt versterkt door het opleidingstraject (in company), voortkomend uit programmalijn 2. Tijdens de verkenning (deelfase van Fase 2) wordt gekeken meer gerichte communicatie naar de diverse doelgroepen.

5.3 Externe communicatie

Naast interne communicatie, is het van belang dat externe partijen geïnformeerd worden over de (invoering van de) Omgevingswet. Voor er gestart wordt met een pilot Omgevingsplan of met de herijking van de Omgevingsvisie moet communicatie gestart zijn. Daarnaast spelen ook contacten en samenwerkingen met ketenpartners en andere gemeente een steeds belangrijkere

rol en willen we onze burgers, ondernemers en initiatiefnemers ook op de hoogte houden van de vorderingen omtrent de Omgevingswet. Daarom vindt in 2020 een eerste uitwerking van de communicatie met externe partijen plaats.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: Projectenoverzicht (voorlopig) en prioritering

Programmalijn 6 | Project: verkenning applicaties Omgevingswetproof

Projectleider: Albert-Jan Kooijman

Projectgroep: Jan Fieten, Gerjan Kappert, Idse Boonstra, Annekie Talen-Slager

Doel: Starten met een werkgroep voor digitale ondersteuning DSO: in beeld brengen wat er in huis is aan applicaties, actualiteit en welke processen daarbij horen. Daarna vaststellen welke processen gewijzigd worden t.b.v. de Omgevingswet. Voldoen huidige applicaties voor deze processen of moeten er nieuwe applicaties aangeschaft worden. Kan of moet dit in gezamenlijkheid met andere gemeenten/provincie/OD/Waterschappen gebeuren.

Korte toelichting stappen project:

1. Applicaties in beeld brengen: wat hanteren we in Staphorst, hoe actueel is het en welke processen horen hierbij?
2. Vaststellen welke processen onder de nieuwe wetgeving worden gewijzigd en of huidige applicaties voldoen voor die processen of dat nieuwe applicaties moeten worden aangeschaft. Daarbij ook kijken of dit gezamenlijk tot stand kan komen met gemeenten/provincie/ketenpartners als OD en Waterschappen.
3. N.a.v. het onderzoek uit stap 1 en 2 wat betreft het aantrekken van nieuwe applicaties/systemen keuzes maken en software aanbieders in beeld brengen.

Prioriteit: **HOOG**. Dit project hangt sterk samen met het project verkenning DSO en biedt directe uitgangspunten voor dat project. Wordt uitgevoerd voordat kernteam DSO een plan van aanpak gaat opstellen en uitvoeren.

Planning: Opstarten Q2 2019, afronden uiterlijk Q4 2019.

Programmalijn 6 | Project: Verkenning DSO

Projectleider: Josette Troost

Projectgroep: Ronald Voerman, Jacob Herms, Sander Bulthuis, Albert-Jan Kooijman, Peter Nieuwenhuis

Doel: Verkenning voor plan van aanpak DSO + uitvoering plan van aanpak.

Korte toelichting stappen project:

1. Verkenning DSO
 - 0 meting van onze eigen infrastructuur
 - Diagnose tool van VNG
 - Inschatting van de impact van het DSO op basis van het wenkend perspectief (financiële verkenning en impact op processen en systemen)
 - Werkprocessen digitaal en zaakgericht: lopende aanpak doorzetten
 - Verkenning aanbod leverancier
2. Opstellen PvA DSO
3. Uitvoeren PvA DSO

Prioriteit: **HOOG**. Voor 2021 moet Staphorst in staat zijn om: 1. Gebruik kunnen maken van de STOP/TP standaard bij het opstellen/bekendmaken en beschikbaar stellen van het Omgevingsplan (incl. voorbeschermingsregels) en de Omgevingsvisie, 2. Besluiten digitaal bekend kunnen maken via de LVBB en deze beschikbaar stellen via het DSO-LV (een Omgevingsplan of de Omgevingsvisie), 3. Via DSO-LV ingediende vergunningaanvragen, meldingen en informatieverplichtingen ontvangen en gebruik maken van systemen die voldoen aan de STAM-standaard (Omgevingswetproof), 4. Bestemmingsplannen op orde brengen door middel van de handreiking Data op Orde' van Geonovum. Medio Q2/Q3 2020 moet een vervolg plan van aanpak worden ontwikkeld voor fase 2, dus voor de periode van 2021 tot 2024.

Planning: Ontwikkeling PvA 2019, opstellen en uitvoeren PvA en voldoen aan wettelijke eisen voor 1-1-2021 met als tussen 'stip o de horizon' juni/juli 2020 om hybride aan te zijn gesloten op

DSO-LV. Dat wil zeggen: twee plansystemen zijn op dit moment tijdelijk naast elkaar in werking.

EXTRA: vereist voor het aansluiten op de landelijke DSO voorziening zijn aansluitvoorwaarden voor nieuwe DSO voor gemeenten en vanzelfsprekend een werkend DSO-LV. Op dit moment is het landelijke DSO systeem nog niet operationeel. Daarnaast moeten zaken als onze BGT voorziening, IJVI en een Omgevingswetproof zaakstelsel (Join) op orde zijn, voordat we actief over kunnen gaan tot aansluiting op het DSO-LV. Dit zijn stappen die parallel gezet moeten worden naast het DSO-traject en waar dus verbinding mee moet zijn.

Programmalijn 3 | Project: Herijking Omgevingsvisie

Projectleider: Vacature: projectleider vanuit sociaal domein in het kader van het bevorderen van integraliteit heeft voorkeur.

Projectgroep: Mirande Kremers, Wibo Bennink, Bob Boer, Wouter Dijk, Sjo Dijkstra, Folkert Jongma, Greanne Feenstra- Schenkel, Peter Nieuwenhuis, Linda Leewing, Jan Speulman, Richard Stegeman, Jaap van den Berg, Theo van der Plaats, Sjo Dijkstra, Ronald Voerman, Albert-Jan Veening, Sander Bulthuis, Marijn Gerrits- Oosterveen, Hans Ganzeboom, Willem Boer, Paulien Mellema, Henriët Bloemert, Marije van Drielen, Petra van Eekeren, Sietske de Wijs, Albert-Jan Kooijman, Josette Troost.

Doel: In navolging op de toezegging uit Omgevingsvisie 1.0 toewerken naar een herijking (actualisatie) van de Omgevingsvisie 'Staphorst Voor elkaar!'.

Korte toelichting stappen project:

1. Projectplan opstellen en start up: verzamelen bestaande data en betrekken van ketenpartners.
2. Exploreren: Data in beeld brengen, mogelijkheden om te combineren (waar zit overlap, waar zitten gaten). Criteria onder de loep. Zoveel mogelijk data in een nog onontwikkeld systeem onder te brengen (opzet monitoringssysteem).
3. Data in monitoringssysteem rangschikken, in beeld brengen waar het systeem aan moet voldoen, aansluitend op de organisatie. Aanpassingen aan Omgevingsvisie doornemen en waar nodig aanpassen (bijv. invoegen woonvisie).
4. Besluitvorming en eindproduct.

Prioriteit: GEMIDDELD. De wet verwacht van iedere gemeente dat zij uiterlijk 2023 een Omgevingsvisie hanteert. De termijn om te herijken bepaalt de gemeente zelf. Staphorst houdt voor zichzelf een jaarlijkse herijking aan. In 2019 is de herijking door het MT on hold gezet, in verband met een capaciteitsprobleem. Omdat andere projecten een hogere prioriteit hebben en een beroep doen op (deels) dezelfde groep mensen en de gemeente Staphorst wat betreft haar plicht om een Omgevingsvisie te hebben voldoet aan de eisen, is het aan te bevelen de herijking in 2020 nog niet op te pakken, maar ons eerst te richten op de projecten die voor 2021 ook afgerond moeten zijn.

Planning: na inwerkingtreding Omgevingswet.

Programmalijn 3 | Project: Omgevingsprogramma('s)

Projectleider: Opvolger Sander Bulthuis

Projectgroep: vooralsnog n.v.t.

Doel: Waar gewenst een programma inzetten om de taken en bevoegdheden van de gemeente uit te oefenen met het oog op de doelen van de OW: beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving (uitvoeringsgericht). Een programma bevat conform artikel 3.5 van de Ow:

1. Een uitwerking van het te voeren beleid voor de ontwikkeling, het gebruik, het beheer en de bescherming of het behoud daarvan (red. fysieke leefomgeving);
2. Maatregelen om aan een of meer omgevingswaarden te voldoen en/of een of meer andere doelstellingen voor de fysieke leefomgeving te bereiken.

Korte toelichting stappen project:

1. Bepaling programma's: Zijn er programma's verplicht? Willen we daarnaast zelf programma's

opstellen in het kader van onze Omgevingsvisie of om andere redenen? Welke programma's willen we?

2. PvA opstellen per gewenst programma.

3. Uitvoeren PvA.

4. College stelt programma('s) vast.

Prioriteit: GEMIDDELD. Omdat programma's grotendeels vrijwillig zijn, kan dit instrument naar eigen behoefte worden ontwikkeld. De Ow spreekt echter ook van verplichte programma's. Deze moeten in elk geval tegen het licht zijn gehouden voor inwerkingtreding van de Ow. Voor de gemeente Staphorst gaat het hierbij om:

- Actieplan Geluid (Art. 3.6 Ow)

- (dreigende) overschrijding van omgevingswaarden.

Planning: 2020.

EXTRA: Een groot deel van de bestaande wettelijke en buitenwettelijke plannen kan als programma worden beschouwd. Het gaat om tal van beleidsplannen voor uiteenlopende onderwerpen zoals wegen, bereikbaarheid, landschapskwaliteit, cultureel erfgoed of buisleidingen, of om structuurvisies voor een specifiek gebied. Verder vallen het gemeentelijke rioleringsprogramma, actieplan geluid, waterbeheerprogramma en het beheerplan voor Natura 2000-gebieden onder het programma.

Programmalijn 4/9 | Project: Omgevingsplan

Projectleider: Peter Nieuwenhuis en Linda Leewering

Projectgroep: Martijn Oosterbaan, Hans Ganzeboom, Sietske de Wijs, Omgevingsdienst (OD).

Doel: in verschillende fases toewerken naar het hanteren van één Omgevingsplan (alle regels over de fysieke leefomgeving binnen het grondgebied van de gemeente Staphorst) met het karakter van een verordening. Het Omgevingsplan geeft aan of de gemeenteraad kiest voor het sturen op doelen of voor het gedetailleerdere sturing op diverse onderwerpen.

Korte toelichting stappen project:

1. PvA Omgevingsplan ontwikkelen:

- Omgevingsverordening: PvA voor het OW-proof maken van de Staphorster verordeningen.

Hierbij gaat het in eerste instantie om het in beeld brengen van de regels, ruimtelijke plannen en verordeningen m.b.t. de fysieke leefomgeving van de inwoner. Daarbij moet ook een stip op de horizon bepaald worden door de raad, gekoppeld aan het huidige ambitieniveau dat door de raad is vastgesteld. De doelen uit de Omgevingsvisie vormen een kader bij het opstellen van het Omgevingsplan.

- Bestemmingsplannen in de geest van de OW, gericht op gebied en gebruiker: Digitale informatie op ruimtelijkeplannen.nl geschikt maken voor de OW (i.s.m. projectgroep DSO).

- Voorbereiden digitale ontsluiting Omgevingsplan (i.s.m. projectgroep DSO).

- Analyseren van de bruidsschatregels. Welke regels houden, aanpassen of intrekken?

- Pilots: oefenen met de staalkaarten of experimenteren met bestemmingsplan verbrede reikwijdte.

- Samenwerking GGD: Samenwerking GGD intensiveren i.v.m. de nadrukkelijker plek van gezondheid en omgevingsveiligheid binnen de Ow. Er wordt bekeken welke positie gezondheid en omgevingsveiligheid hebben bij plannen in de fysieke leefomgeving en welke samenwerking met de GGD dit vraagt.

2: Vaststellen en uitvoeren PvA Omgevingsplan.

Prioriteit: GEMIDDELD. Hoewel het Omgevingsplan pas uiterlijk Q4 2028 gereed moet zijn, moeten we voor 2021 al goed aan de slag om de eerste stappen tot een Omgevingsplan te zetten. Deze stappen sluiten goed aan bij ontwikkelingen in het project verkenning DSO, het traject omtrent toepasbare regels en met het oog op de herijking van de Omgevingsvisie en kunnen waar het kan samen optrekken. De raad al een ambitieniveau moeten betalen met

betrekking tot het Omgevingsplan. Ook zullen bijvoorbeeld er activiteiten moeten worden vastgesteld waarbij participatie plicht kan worden vereist. Tevens worden in het kader van toepasbare regels topactiviteiten bedacht die weer moeten aansluiten op bepaalde keuzes die in het Omgevingsplan gemaakt gaan worden.

Planning: PvA Omgevingsplan en koers bepalen in 2020-2021. Eventueel pilot starten in 2020-2021. Uitvoeren na inwerkingtreding Ow.

EXTRA: Per 1-1-2021 worden de huidige bestemmingsplannen en diverse andere regels door de wetgever bestempeld als Omgevingsplan. Dat is dus nog niet het Omgevingsplan zoals de wetgever het beoogd. Het Omgevingsplan moet uiterlijk 1-1-2029 zijn vastgesteld door de raad. Vanaf 2021 gelden direct de nieuwe eisen voor het aanvragen van een Omgevingsvergunning. De wettelijke termijn voor het beslissen op een vergunningsaanvraag wordt 8 weken (i.p.v. de huidige 26 weken). Vooral de ICT kant van het inrichten van dit proces, het DSO, hangt nauw samen met het project Omgevingsplan. Beide projecten zijn zodoende aan elkaar verbonden.

Programmalijn 2 | Project: leertraject en opleidingen om te werken in de geest van de Ow

Projectleider: Mirande Kremers

Projectgroep: m.b.v. extern adviseur.

Doel: Cultuurverandering: kennis en kunde om conform de geest van de OW te werken per 2021.

Korte toelichting stappen project: De omgevingswet is het gevolg van een veranderende rol van de overheid. En maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkelingen. De cultuurverandering is een grote uitdaging. Een aantal jaren geleden is er één en ander gedaan op dit vlak voor een aantal medewerkers. Dit is de afgelopen jaren echter afgezwakt. De vraag vanuit betrokken medewerkers om te leren, aan de hand van een leertraject of korte opleiding, is groot. Dit gaat van globale kennis ("wat betekent de wet nou precies voor mij en mijn werkzaamheden?") tot specifieke kennis ("Ik moet met het Omgevingsplan aan de slag: mag ik daar meer over leren?") Deze handsschoen moet zo snel mogelijk worden opgepakt, omdat deze al in de eerste fase van het gehele implementatietraject medio 2016 steviger had moeten worden opgepakt. Naar aanleiding van het programmaplan en de daaruit voortkomende deelprojecten wordt bij de betrokken medewerkers op maat gekeken wie voor welk leertraject (incompany globaal of specifieke kennis) in aanmerking komt. De kaders waarbinnen dit plaatsvindt, zijn door het MT te bepalen. Hiernaast zal een specifiek traject opgestart moeten worden voor de medewerkers die (intensief) met het DSO te maken gaan krijgen.

Naast het volgen van (in company) cursussen kan gedacht worden aan het bijwonen van demonstraties, bijeenkomsten, lezingen, pilots, etc.

Prioriteit: HOOG. Dit project had al in 2016 opgepakt moeten worden.

Planning: September 2019 wordt in samenspraak met een bureau gekeken naar een passend in company traject, gebaseerd op de wensen van verschillende betrokkenen op verschillende niveaus. De planning is om voor 2020 het leertraject weer op poten te hebben en uiterlijk in Q1 2020 uit te voeren.

Programmalijn 5 | Project Omgevingsvergunning (incl. VTH)

Projectleider: Martijn Oosterbaan

Projectgroep: Carla Mink-Wolken, Stephanie Veijer, Marjon Wieten, Johan Knoll, Sietske de Wijs, collega RO.

Doel: Per 2020 de Omgevingsvergunningen conform de OW kunnen verstrekken, rekening houdend met o.a. de gewenste 8 weken procedure voor alle vergunningen.

Korte toelichting stappen project:

1. Fotomoment: Wat hebben we inmiddels voor elkaar en wat nog niet.
2. Opstellen PvA om overige vereisten en deadlines te behalen.
3. Uitvoeren PvA.

Prioriteit: HOOG. Voordeel is dat we met EPOS al een eind op weg zijn om de verschillende deadlines die voor de Omgevingsvergunning gelden te kunnen halen, maar er is ook wat betreft de vergunning nog een boel te doen. Met name op het gebied van regelbeheer, vragenbomen en VTH. In dit deelproject wordt ook gekeken naar de samenwerking met de RUD IJsselland.

Planning: Fotomoment: september 2019. PvA opstellen en uitvoeren: 2019/2020, daarbij richtend op de deadlines die voor Q4 2020 behaald moeten worden conform de roadmap gemeente Staphorst.

EXTRA:

- Aanvragen kunnen t.z.t. getoetst worden aan het Omgevingsplan.
- De concept Invoeringswet geeft aan dat er géén overgangstermijnen bij de omgevingsvergunning gaan gelden. Dit betekent een flinke uitdaging bij vergunningverlening en handhaving om versnelling in de keten te organiseren. Daarom is een project gericht op de omgevingsvergunning noodzakelijk.

Programmalijn 1 | Project wet- en regelgeving (Toepasbare regels, bepaling topactiviteiten)

Projectleider: Sietske de Wijs

Projectgroep: Marjon Wieten, Carla Mink-Wolken

Doel: Voorbereiding op effecten van de Ow en doorvertaling naar topactiviteiten/vragenbomen & kennisdeling met de rest van de organisatie m.b.t. wet- en regelgevingsveranderingen.

Korte toelichting stappen project: Verkenning wet- en regelgeving traject binnen de Ow: fotomoment, ambitie bepaling, op de hoogte blijven en volgen van de laatste ontwikkelingen omtrent de vier AMvB's, Invoeringswet, aanvullingswetten, bruidsschat etc. en deze informatie delen in projectgroepen waar nodig (bijv. Omgevingsplan). Dit project is bovendien erg belangrijk voor keuzes die bij projecten als het Omgevingsplan en de Omgevingsvergunning worden gemaakt.

Ook moet deze werkgroep zich richten op de ontwikkeling van toegepaste regels in relatie tot het ontwikkelen van vragenbomen op die gebieden waar het rijk geen vragenboom voor aanbiedt.

De vorm en uitvoering van deze projectgroep is nog in uitwerking: het is goed mogelijk dat de juristen in deze projectgroep inzetbaar zijn voor overige projectgroepen en daarnaast zelfstandig kennis omtrent de Omgevingswet up to date houden.

Prioriteit: HOOG. Dit project had om het goed te kunnen doen al in 2016 opgepakt moeten worden. De zitting van een juridische medewerker in bijna alle deelprojecten is een vereiste en de ontwikkeling van toepasbare regels moeten in het kader van de planning van andere projecten, zoals het DSO, worden versneld.

Planning: Start projectteam Q4 2019, afronden topactiviteiten Q2 2020, ondersteuning overige projectteams tot en met in ieder geval 2025.

Programmalijn 7 | Project Dienstverlening en participatie

Projectleider: Vacature

Projectgroep: Hans Ganzeboom, Evelyn Tippe, medewerker communicatie, Mirande Kremers

Doel: Dienstverlening richting burgers en bedrijven en participatie m.b.t. de samenleving uitvoeren conform voorschriften Ow.

Toelichting: Al in 2016 is de werkplaats participatie actief bezig geweest met het onderwerp participatie, waarbij geëxperimenteerd werd met een andere rol van de overheid. Ook bij planologische procedures werd geëxperimenteerd met participatie, waarbij omwonenden in een eerder stadium bij de uitwerking van plannen betrokken werden. Deze experimenten worden voortgezet. Participatie speelt bij een aantal van de overige deelprojecten een belangrijke rol. Per deelproject bekijken op welke wijze stakeholders actiever betrokken worden bij beleidsontwikkeling en uitvoering. Dit is een doorlopend proces en de projectgroep moet

daarom aansluiten waar dat wenselijk is.

Prioriteit: LAAG – ligt op schema, moet op schema blijven.

Planning: doorlopend en projectmatig.

Programmalijn 2 | Communicatie

Projectleider: Joan Brakke (tijdelijk)

Projectgroep: team communicatie

Doel: het informeren omtrent de Ow, zowel intern als extern.

Korte toelichting stappen project:

1. Fotomoment: waar staan we nu?
2. Opstellen PvA om overige vereisten en deadlines te behalen.
3. Uitvoeren PvA.

Prioriteit: HOOG. Had in 2016 al hoge prioriteit moeten hebben, omdat goede communicatie essentieel en leidraad is bij een voorspoedige implementatie van het programmaplan. Destijds werd gesproken over het in gebruik nemen van een webpagina met betrekking tot de Ow op Intranet en nieuwsbrieven. Hier is verder geen uitwerking aan gegeven. Bovendien vereist het programma een duidelijke visie vanuit communicatie. Deze moet worden ontwikkeld.

Planning: Hanteren van de gekozen aanpak en realisatie van o.a. een visie, intranetpagina en een nieuwsbrief in Q4 2019. Uitvoering en meedraaien van communicatie in overige projecten – waar nodig – doorlopend en projectmatig.

Eventuele extra projecten - geen hoge prioriteit (meer), nader te besluiten

Hieronder volgen een aantal projecten dat weliswaar geen directe hoge prioriteit heeft. Sommigen omdat ze simpelweg minder zwaar wegen, sommigen omdat het te laat is om het project nog helemaal op te starten of waarvan eventuele uitkomsten inmiddels als achterhaald worden ervaren. Toch worden ze hier kort benoemd, zodat er nader over besloten kan worden en er wel oog is voor het eventueel realiseren van deze projecten indien dat wenselijk is.

Programmalijn 2/4/6 | Project: impactanalyse

Trekker: business control

Doel: financiële en organisatorische gevolgen komst Ow en gevolgen na 2021.

Korte toelichting: de Ow heeft gevolgen voor de gemeentelijke organisatie. Hiervoor is voorsnog geen impactanalyse uitgevoerd. Deze impactanalyse was destijds een eerste stap geweest. Nu wet- en regelgeving steeds duidelijker zijn en waardoor de impact op de organisatie ook steeds concreter te achterhalen is, zou business control alsnog de impact in beeld kunnen brengen met het oog op financiële en organisatorische gevolgen. Dit niet alleen met het oog op de deadline van 1-1-2021, maar ook juist voor daarna. Gevolgen zullen niet op de genoemde datum ophouden. We beginnen pas! Voor een impactanalyse is het zodoende nooit te laat en zeker nuttig, zeker nu er steeds meer duidelijk wordt omtrent financiële en organisatorische impact.

Samenwerking hiervoor is geboden met o.a. projectleiders van het DSO en de Omgevingsverordeningen (in kader van project Omgevingsplan).

Planning: doorlopend project.

Programmalijn 4/5 | Project: samenwerking in de keten

Trekker: business control

Doel: Verkenning van alle partijen in de keten

Korte toelichting: De Ow gaat uit van vertrouwen en een goede onderlinge samenwerking van bestuursorganen en uitvoeringsdiensten. Onder de verbrede reikwijdte van de Ow zijn er nog meer partijen aan de fysieke leefomgeving verbonden en brengen adviezen uit over de inhoud van omgevingsvisies en plannen. Daarom is het nuttig om gesprekken aan te gaan met alle

adviesorganen in het fysieke domein, maar ook uit het sociale domein in het kader van het integrale karakter van de Ow, om de samenwerking te verbeteren. Een begin kan zijn een overzicht van de adviesorganen op te stellen.

Keten overschrijdende werkprocessen worden georganiseerd met het oog op de eisen van integrale en digitale samenwerking. Dit traject kan vanuit business control het beste worden begeleid in verband met eventueel onderzoek naar impact op de organisatie.

Planning: indien nodig: audit over samenwerking in het verleden en opstarten procesoptimalisatie.

NB: samenwerking met RUD IJsselland wordt opgepakt binnen project Omgevingsvergunning. Samenwerking met de GGD wordt onder de loop genomen in project Omgevingsplan.

Extra

Projecten pilots

In het kader van de naderende Ow en alle veranderingen die dit met zich mee brengt, neemt de gemeente Staphorst deel aan verschillende pilots en demonstraties. Door de samenwerking op te zoeken en samen met andere gemeenten, ketenpartners en professionals al doende te werken en te leren (learning by doing), kunnen we enerzijds profiteren van kennis en ervaring van anderen maar anderzijds ook onze kennis en ervaringen delen wat betreft bijvoorbeeld EPOS, participatie of onze Omgevingsvisie en de totstandkoming daarvan.

Het deelnemen aan dergelijke trajecten vraagt om een tijdsinvestering van de betrokken medewerkers, vandaar dat dit wel in dit document wordt vernoemd. Dat kan projectafhankelijk zijn. Pilots die momenteel lopen zijn:

- *Try out DSO* (betrokken: Mirande Kremers, Ronald Voerman) , is afgerond in Q4 2019.
- *Pilot Afwegingskader Omgevingsvisie m.b.t. Global Goals* (betrokken: Hans Ganzeboom, Mirande Kremers) wordt afgerond in Q4 2019.
- *Pilot oefenomgeving DSO-LV en toepasbare regels* (betrokken: Josette Troost, meer personen worden hier bij betrokken).

Er wordt nagedacht over een pilot in het kader van het Omgevingsplan.

Eventuele nieuwe pilots worden via de programmamanager die toetst of de pilot bij de ambities van Staphorst past, voorgelegd aan het MT die besluit over de uitvoering.

BIJLAGE 2: Routekaart Staphorst

FASE 1				FASE 2									
				TRANCHE 4 VERANKERING									
TRANCHE 3 : VOORBEREIDING EN VERANDERING													
TRANCHE 1 BEWUSTWORDING EN VERKENNING EN TRANCHE 2 VERDIEPING EN VERBREIDING													
Q1 20	Q2 20	Q3 20	Q4 20	Q1 21	Q2 21	Q2 21	Q3 21	Q4 21		Q4 2023	...	Q4 2024	
1	Starten opmaak Toepasbare Regels + pilot	TR toepasbaar voor DSO	Idem	Toepasbare regels gereed									
	Opstellen topactiviteiten	Vragenbomen ontwikkelen (6)											
2	Strategische visie communicatie gereed	Zomernota		Kennisniveau bestuurlijk/ambtelijk op peil: kunnen werken met Ow		Zomernota							
	Kennistractat Omgevingswet organisatiebreed	Risico's Ow en maatregelen bepalen		archivering Ow proof									
3			Projectplan herijking:	Start herijking Omgevingsvisie						Gebiedsdekkende Omgevingsvisie gereed			
			Vroegtijdig beroep doen										
			op capaciteit	Raadvraag programma's						Programma's gereed (bijv. actieplan geluid)			
4	Plan van aanpak:			Tijdelijk Omgevingsplan via DSO-LV (bruidsschat)	Projectplan Omgevingsplan								
	Doordringen tot afdelingen en input verzamelen				incl. Pilot								
	Keuzes inzichtelijk maken												
	Beleid, regels en plannen inzichtelijk maken												
	Afweging: wachten op plan van provincie (2021) en daarna starten met eigen voorbereidingen?												
5				* Iedere vergunning binnen 8 weken kunnen verstrekken!						Monitoring en evaluatie vindt plaats conform Ow (inrichten op volgens Ow			
				* Regelbeheer op orde (TR/Vragenbomen)						verplichte monitoring/evaluatie(s) +			
				* Toezicht & Handhaving: waar nodig systemen aanpassen						aanhaken op reguliere P&C			
6	Systemen Ow-proof maken (projectplan)	Systemen aangesloten op regelbeheersysteem!		Basisniveau op orde: aangesloten zijn op DSO-LV								Volledig aangesloten	
		Vragenbomen ontwikkelen (1)		1. Zaaksysteem en VTH systeem om te melden en te ontvangen								Op DSO-LV	
				2. Regelbeheersysteem op Register toepasbare regels om vragenbomen beschikbaar te stellen.									
				3. Plansysteem op DSO-LV om bekend te maken en beschikbaar te stellen (LVBB)									
7	Plan van aanpak:	Vragenbomen ontwikkelen (1/6)			Participatietrajecten o.a: Omgevingsplan, herijking omgevingsvisie,....								
	Wat moet er nog gebeuren m.b.t. dienstverlening?												

Verkenning naar gemeentelijke besluitmogelijkheden/-verplichtingen

bij inwerkingtreding Omgevingswet

Mirande Kremers, maart 2020 Staphorst

a. Overzicht verkende onderwerpen volgens de Omgevingswet

ONDERWERP	BEVOEGD GEZAG	VERANTWOORDELIJKE AFDELING
1-Participatie aanvragers (nieuw) Het (kunnen) aanwijzen van gevallen van activiteiten waarin participatie van en overleg met derden verplicht is voor een aanvraag omgevingsvergunning buitenplanse Omgevingsplan capaciteit	Gemeenteraad	RO
2-Bindend adviesrecht (WRO VVGB) Het (kunnen) aanwijzen van gevallen waarop de gemeenteraad een bindend adviesrecht heeft voor een aanvraag omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsactiviteit	Gemeenteraad	RO
3-Besluit toepassen uitgebreide procedure (nieuw) Het (kunnen) besluiten om afdeling 3.4 Awb van toepassing te verklaren op aanvraag omgevingsvergunning voor buitenplanse omgevingsplanactiviteit	College B&W	RO
4-Delegatiebesluit delen omgevingsplan (Wro: wijzingsplan/uitwerkingsplicht)	Gemeenteraad	RO
5-Delegatie aan burgemeester en wethouders bevoegdheid nemen voorbereidingsbesluit (nieuw)	Gemeenteraad	RO
6-Aanwijzen gemeentelijke rijksmonumentencommissie	Gemeenteraad	VTH
7-Aanwijzen Toezichthouders onder de Omgevingswet	College B&W	VTH
8-Kwaliteitsregels uitvoering en handhaving	Gemeenteraad	VTH
9-Instellingsbesluit Omgevingsdienst	College B&W	VTH
10-Kwaliteitsregels taken Omgevingsdienst	Gemeenteraad	VTH
11-Rioleringsprogramma	College B&W	Beheer Binnendienst

b. Per onderwerp toegelicht

1. Participatieplicht aanvragers (nieuw)

Participatie is onder de omgevingswet niet verplicht voor initiatiefnemers. Wel wil de wet participatie door initiatiefnemers zo veel mogelijk stimuleren. De gemeenteraad heeft echter wel de keuze om bepaalde activiteiten voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit aan te wijzen, waarbij participatie wel verplicht is. De wet zegt niets over de invulling van die participatie en biedt geen ruimte om aanvullende eisen te stellen voor participatie door een initiatiefnemer. Als aanvraagvereiste voor initiatiefnemers is enkel opgenomen dat zij moeten aangeven of, en zo ja hoe participatie heeft plaatsgevonden en wat de resultaten daar van zijn. Wel kan een gemeenteraad, naast het aanstellen van de genoemde participatie plicht voor buitenplanse omgevingsplanactiviteiten, een participatiekader opstellen dat handvatten biedt voor initiatiefnemers. Dit kader is dan vervolgens alleen zelfbindend aan het bevoegd gezag (de aanvraagvereiste is uitputtend geregeld in de wet).

Artikel 16.55 (aanvraagvereisten)

art. 16.55 lid 7 De gemeenteraad **kan gevallen van activiteiten aanwijzen waarin participatie van en overleg met derden verplicht** is voordat een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit waarvoor het college van burgemeester en wethouders bevoegd gezag is, kan worden ingediend.

- Wettelijke grondslag (kan bepaling)
- Van toepassing op: aanvraag omgevingsvergunning buitenplanse omgevingsplanactiviteit
- Reikwijdte om gevallen aan te wijzen: Er bestaat terughoudendheid over verplichte participatie. Er wordt gewaarschuwd voor “het beperken van regeldruk en het voorkomen van onwerkbaar situaties”
- De gevallen: een mogelijk idee is de gevallen te laten samenvallen met de gevallen die de raad vaststelt, waarop het adviesrecht van de raad van toepassing is; dat zijn gevallen die naar verwachting ruimtelijke impact hebben en dat rechtvaardigt deze eis.
- Vormen stellen aan overige niet aangewezen gevallen? Daar is de Omgevingsregeling duidelijk over: dat mag niet. Dit omdat participatie nadrukkelijk maatwerk is en dat het primair aan de initiatiefnemer is om de juiste vorm van participatie te kiezen. Ook voor omgevingsvergunningen die gergeldzijn in het omgevingsplan geldt: decentrale overheden mogen géén aanvullende regels stellen over participatie voor vergunningplichtige activiteiten.

Meer informatie:

<https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/participatieomgevingswet/participatie-wet/omgevingsvergunning/uitleg-participatie-vergunningverlening-gemeenten/>

2. Bindend adviesrecht gemeenteraad (Wro VVGB)

Op dit moment kan het college uitsluitend een omgevingsvergunning voor een initiatief of plan dat in strijd is met het bestaande bestemmingsplan verlenen met instemming van de gemeenteraad, de zogenaamde 'verklaring van geen bedenkingen VVGB'. Onder de omgevingswet wordt de besluitvorming rond die plannen juist neergelegd bij het college en is instemming van de gemeenteraad met dergelijke plannen niet meer nodig. Het college is in zulke situaties dus bevoegd gezag voor het afgeven van vergunningen – binnen de kaders van het Omgevingsplan en heeft, als een ander orgaan het bevoegd gezag is, een advies- en instemmingsbevoegdheid. Dat geldt dus dan ook voor plannen die afwijken van het Omgevingsplan. De raad heeft daarin een adviesrol (rol wordt geregeld via de Invoeringswet en het Invoeringsbesluit).

De raad heeft de mogelijkheid om lijst voor bindend adviesrecht op te stellen. Het (kunnen) aanwijzen van gevallen waarop de gemeenteraad een bindend adviesrecht heeft voor een aanvraag omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsactiviteit.

- Wettelijke grondslag (kan-bepaling)

Artikel 16.15a (verplichte aanwijzing adviseurs) Op grond van artikel 16.15, eerste lid, worden in ieder geval als adviseur aangewezen: a. een bestuursorgaan dat zijn bevoegdheid met toepassing van artikel 5.16 heeft overgedragen aan een ander bestuursorgaan, voor zover de aanvraag betrekking heeft op de activiteit of activiteiten die bepalend zijn geweest voor de aanwijzing van dat bestuursorgaan als bevoegd gezag, b. **de gemeenteraad als het gaat om: 1°. een aanvraag om een omgevingsvergunning voor in door de gemeenteraad aangewezen gevallen van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit, 2°. een verzoek om een beslissing over instemming voor in door de gemeenteraad aangewezen gevallen over een voorgenomen beslissing op een aanvraag als bedoeld onder 1°, als die beslissing op grond van artikel 16.16 instemming van het college van burgemeester en wethouders behoeft, c. de gemeentelijke commissie, bedoeld in artikel 17.9, als het gaat om: 1°. een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit met betrekking tot een monument, 2°. een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een andere activiteit, in door de gemeenteraad aangewezen gevallen of als het college van burgemeester en wethouders daartoe aanleiding ziet, d. gedeputeerde staten als het gaat om een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit, in door hen aangewezen gevallen van een belang als bedoeld in artikel 2.3, tweede lid, onder a, dat is aangegeven in een door een bestuursorgaan van de provincie openbaar gemaakt document** **Artikel 16.15b (doorwerking advies gemeenteraad bij beslissingen op aanvragen omgevingsvergunning of instemming bij die beslissingen)** In een geval als bedoeld in artikel 16.15a, onder b, worden de bij of krachtens deze wet gestelde regels over het beslissen op de aanvraag om de omgevingsvergunning of het verlenen of onthouden van instemming **met i nachtneming van het advies van de gemeenteraad toegepast**

- Bevoegd gezag: gemeenteraad
- Van toepassing op: aanvraag omgevingsverordening buitenplanse omgevingsactiviteit
- Doel: bindend advies alleen aan de orde voor de raad aangewezen gevallen m.b.t. buitenplannen afwijken van het omgevingsplan.
- Aard advies: instemmingskarakter (bijv. "het beslissen op de aanvraag om omgevingsvergunning... met inachtneming van het advies van de gemeenteraad". Het college B&W kan niet afwijken; afwijzend advies betekent vergunning weigeren.
- Uitgangspunt huidige reikwijdte VVGB, mede omdat het adviesrecht kan worden gezien als opvolger van de VVGB. Maatwerk en alleen die gevallen die een forse, ruimtelijke impact hebben.
- De optie bestaat om deze lijst ook te gebruiken voor verplichte participatie en de uitgebreide procedure. Zodoende dient de lijst nog een extra screening te krijgen uit het oogpunt van terughoudend te zijn met aanvullende regels, het beperken van regeldruk en het voorkomen van onwerkbaar situaties.
- VNG brochure Bedrijven en Milieuzonering en Omgevingswet: deze brochure vervalt niet automatisch met de komst van de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Wel kan de vraag worden gesteld in hoeverre de brochure toepasbaar is onder de Omgevingswet. Die vraag is gesteld aan het informatieloket Omgevingswet van het ministerie RWS. De conclusie daarvan is dat

het gebruik van de categorie-indeling uit de brochure voor de bepaling van bindende adviesgevallen mogelijk en verklaarbaar is.

- Voorstellen over de gevallenlijst en over de toe te passen procedure zullen later volgen.

3. Besluit toepassen uitgebreide procedure (nieuw)

- Wettelijke grondslag (kan-bepaling)

art. 16.65 lid 4 **Het bevoegd gezag** kan afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht bij **besluit** van toepassing verklaren op de voorbereiding van de beslissing op een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit: **a. als het gaat om een activiteit die aanzienlijke gevolgen heeft of kan hebben voor de fysieke leefomgeving, en b. waartegen naar verwachting verschillende belanghebbenden bedenkingen zullen hebben.** art. 16.65 lid 5 Als toepassing wordt gegeven aan het vierde lid, stelt het bevoegd gezag, **voorafgaand aan het nemen van het besluit, de aanvrager n de gelegenheid zijn zienswijze daarover naar voren te brengen.**

- Bevoegd gezag: college B&W
- Van toepassing op: aanvraag omgevingsvergunning buitenplanse omgevingsactiviteit
- Doel: alleen in die gevallen die rechtvaardigen dat afgeweken wordt van de 8 weken termijn en mede uit het oogpunt eenvoudig en beter van de Omgevingswet, bijvoorbeeld: windparken, AZC's, zonneparken, grote uitbreidingen van agrarische bedrijven, etc.
- Belangrijke factoren:
 - activiteit die aanzienlijke gevolgen heeft/kan hebben voor fysieke leefomgeving
 - waartegen naar verwachting verschillende belanghebbenden bedenkingen zullen hebben
- Kortsluitingsmogelijkheid met die gevallen waarover ook het bindend adviesrecht van de raad gaat gelden? Hierover volgt een overweging bij het adviesrecht onderwerp (toe te passen procedure).
- Let wel op: De tekst van 16.65 lid 5 vraagt om voorafgaand aan het besluit voor toepassing van uitgebreide procedure, aanvrager de kans te bieden een zienswijze in te brengen. Deze voorwaarde kan niet worden toegepast als een algemeen collegebesluit wordt genomen. Uitvoering van de regel houdt dan ook in dat pre aanvraag moet worden bekeken wanneer deze mogelijkheid ingezet gaat worden. Wel zou ene mogelijkheid kunnen zijn om een beleidsregel van het college B&W hier bij te leggen met voorbeelden om enige richting te geven. Die gevallen zouden afgestemd kunnen zijn op de gevallen die de gemeenteraad aanwijst voor het bindend adviesrecht.
- Uit MvT amendement: die mogelijkheid is beperkt tot activiteiten die aanzienlijke gevolgen hebben of kunnen hebben op de fysieke leefomgeving en waartegen naar verwachting verschillende belanghebbenden bedenkingen hebben. De aard en omvang van de activiteiten waar het om gaat, brengt mee dat het veelal zal gaan om een grotere groep belanghebbenden.

Meer informatie:

https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20190307/stemmingsoverzicht_tweede_kamer_2

4. Delegatiebesluit delen Omgevingsplan (nieuw)

- Wettelijke grondslag (kan-bepaling)

Omgevingswet: Artikel 2.8 (delegatie) De gemeenteraad, het algemeen bestuur van een waterschap of provinciale staten kunnen de bevoegdheid tot het vaststellen van delen van het omgevingsplan, de waterschapsverordening of de omgevingsverordening delegeren aan het college van burgemeester en wethouders, het dagelijks bestuur van het waterschap respectievelijk gedeputeerde staten.

- Bevoegd gezag: Gemeenteraad
- Opvolger wijzigingsbevoegdheid/uitwerkingsplicht Wro

- Afzonderlijk besluit vereist naast omgevingsplan
- Bijzonderheden

• *Is er aanleiding en reden om bij inwerkingtreding dit besluit te laten nemen?*

Deze mogelijkheid kan worden gezien als vervanging van de wijzigingsbevoegdheid en de uitwerkingsplicht Wro. Het besluit moet naast het ogp plaatsvinden en kan niet in de regels worden opgenomen. Daarmee is het naar inschatting op voorhand niet aannemelijk om dit besluit bij inwerkingtreding te laten nemen. Dat kan fasegewijs/gebiedsgewijs wanneer specifieke gebiedsdelen omgezet worden naar een omgevingsplan.

• *Wat is wel wenselijk?*

Wel is het wenselijk een delegatiebesluit te laten nemen voor het kunnen gebruiken van de wijzigingsbevoegdheden en uitwerkingsplichten die zijn opgenomen in de bestemmingsplannen en beheersverordeningen. Deze mogelijkheden worden namelijk bevroren bij inwerkingtreding van de Omgevingswet in het Tijdelijke Omgevingplan. Dit delegatiebesluit is beleidsneutraal van karakter en het college van burgemeester en wethouders is immers onder de Wro bevoegd gezag. Verder kan het delegatiebesluit worden gevuld met de college-bevoegdheden uit de verordeningen die in het omgevingsplan gaan landen.

5. Voorbereidingsbesluit en delegatie (nieuw)

- Wettelijke grondslag (kan bepaling)

Omgevingswet: art. 4.14 lid 1 De gemeenteraad kan voor een locatie een voorbereidingsbesluit nemen met het oog op de voorbereiding van in het omgevingsplan te stellen regels art. 4.14 lid 5 De gemeenteraad kan de bevoegdheid, bedoeld in het eerste lid, delegeren aan het college van burgemeester en wethouders

- Bevoegd gezag: gemeenteraad
- Opvolger voorbereidingsbesluit Wro. Nieuw is de delegatiemogelijkheid.
- *Is er aanleiding om bij inwerkingtreding dit besluit te laten nemen?*
Dat ligt aan de wijze waarop het bestaande besluit de afgelopen jaren is gebruikt. Als dit sporadisch was, hoeft dat misschien niet direct. Echter biedt de delegatiemogelijkheid wel de mogelijkheid om de slagvaardigheid van B&W te vergroten in voorkomende gevallen waar urgentie aan de orde is. Daarom is het voorstel om delegatie toe te passen, te meer omdat het een voorbereidingshandeling is waartegen geen beroep openstaat.

6. Aanwijzen gemeentelijke rijksmonumentencommissie

- Wettelijke grondslag

Omgevingswet art. 17.9 lid 1 De gemeenteraad stelt een commissie in die in ieder geval tot taak heeft te adviseren over de aanvragen om een omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit, met betrekking tot een monument Artikel 17.7 (leden adviesorgaan) art. 17.7 lid 1 De gemeenteraad stelt het aantal leden en de benoemingstermijn vast van een op grond van deze afdeling ingesteld gemeentelijk adviesorgaan. art. 17.7 lid 2 De gemeenteraad benoemt en ontslaat de leden van een gemeentelijk adviesorgaan. Artikel 17.8 (eisen aan leden) De leden van het gemeentebestuur zijn geen lid van een gemeentelijk adviesorgaan.

- Bevoegd gezag: gemeenteraad
- Zodra de Omgevingswet is ingevoerd zullen de delen van de monumentenwet die nu nog bestaan (zie het Overgangsrecht op grond van de Erfgoedwet) ook opgaan in de Omgevingswet. De Erfgoedwet valt niet onder de Omgevingswet en blijft zodoende los bestaan.
- Beleidsregels welstand: wanneer in het omgevingsplan regels worden opgenomen over het uiterlijk van bouwwerken en de toepassing daarvan behoeft uitleg, dan stelt de gemeenteraad beleidsregels vast voor de beoordeling of een bouwwerk aan die regels voldoet. Deze beleidsregels zijn zo veel mogelijk toegesneden op de te onderscheiden bouwwerken.

7. Aanwijzen toezichthouders onder de Omgevingswet

- Wettelijke grondslag

Omgevingswet art. 18.6 lid 1 Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze wet zijn belast de personen die daartoe bij besluit van het college van burgemeester en wethouders, het dagelijks bestuur van een waterschap, gedeputeerde staten, Onze Minister die het aangaat of andere met de uitvoering van deze wet belaste bestuursorganen zijn aangewezen. art. 18.6 lid 2 Van een besluit tot aanwijzing van toezichthouders wordt mededeling gedaan door plaatsing in het gemeenteblad, het waterschapsblad, het provinciaal blad of de Staatscourant.

- Bevoegd gezag: college B&W
- Let op: bekendmakingseis.

8. Kwaliteitsregels uitvoering en handhaving

- Wettelijke grondslag

Kwaliteit uitvoering en handhaving; omgevingsdiensten Omgevingswet Artikel 18.20 (zorg kwaliteit uitvoering en handhaving) art. 18.20 lid 1 De betrokken bestuursorganen dragen zorg voor een goede kwaliteit van de uitoefening van de uitvoeringstaak en de handhavingstaak.

art. 18.20 lid 2 Provinciale staten kunnen regels stellen over de uitoefening van deze taken door gedeputeerde staten. art. 18.20 lid 3 **De gemeenteraad kan regels stellen over de uitoefening van deze taken door het college van burgemeester en wethouders.**

- Logischerwijs zou de Omgevingsdienst met een voorzet moeten komen en zouden we regionaal kunnen kijken naar kwaliteitsregels.

9. Instellingsbesluit Omgevingsdienst

- Wettelijke grondslag

Omgevingswet Artikel 18.21 (instelling van omgevingsdiensten) art. 18.21 lid 1 Gedeputeerde staten en de **colleges van burgemeester en wethouders** van de gemeenten die behoren tot een of meer regio's als bedoeld in artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's of tot een kring van bij regeling van Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat en Onze Minister van Justitie en Veiligheid aangewezen gemeenten, **stellen voor een doelmatige en doeltreffende uitoefening van de uitvoeringstaak en de handhavingstaak voor die regio, regio's of kring een omgevingsdienst in.**

- Bevoegd gezag: College B&W
- Logischerwijs zou de Omgevingsdienst met een voorzet moeten komen.

10. Kwaliteitsregels takenpakket Omgevingsdienst

- Wettelijke grondslag

Omgevingswet Artikel 18.23 (kwaliteit basistakenpakket omgevingsdiensten) art. 18.23 lid 1 **Om een goede kwaliteit van de uitoefening van de uitvoeringstaak en de handhavingstaak door de omgevingsdiensten te waarborgen: a. stelt de gemeenteraad regels over de uitoefening van deze taken** of de daarmee samenhangende werkzaamheden, bedoeld in artikel 18.22, eerste

lid, die in opdracht van het college van burgemeester en wethouders worden uitgevoerd, b. stellen provinciale staten regels over de uitoefening van deze taken of de daarmee samenhangende werkzaamheden, bedoeld in artikel 18.22, eerste lid, die in opdracht van gedeputeerde staten worden uitgevoerd. art. 18.23 lid 2 Per omgevingsdienst en voor de op grond van artikel 18.22,

- Logischerwijs zou de Omgevingsdienst met een voorzet moeten komen.

11. Rioleringsprogramma

- Wettelijke grondslag (kan-bepaling)

Artikel 3.14 (gemeentelijk rioleringsprogramma) **Het college van burgemeester en wethouders kan ter invulling van de taak, bedoeld in artikel 2.16, eerste lid, onder a, onder 1° tot en met 3°, een gemeentelijk rioleringsprogramma vaststellen.**

- Bevoegd gezag: college B&W
- Het rioleringsprogramma is een niet-verplicht programma.
- Op 13 september 2016 is het huidige Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vastgesteld. Dit loopt nog tot 31-12-2020. Voor de tijd moet eigenlijk een nieuw Omgevingsprogramma Riolerings en Water vast worden gesteld of nog een nieuw GRP worden afgesloten (verlengd). Dit laatste kan nog, omdat de Omgevingswet nog niet van kracht is. Door 8 gemeenten, waaronder Staphorst, en het Waterschap zijn het afgelopen jaar bouwstenen opgesteld voor de Omgevingsvisie (deze hebben wij al, maar voor ons voor de actualisatie) en het omgevingsplan. We zijn nu bezig met bouwstenen voor het Programma. Staphorst dient nog een keuze te maken tussen het opstellen van een programma Riolerings en Water, omdat we nog geen plan hebben, of het huidige GRP te verlengen en in 2021 een plan vast te stellen.

c. Mogelijke aanpak met betrekking tot alle besluiten

- Voorstellen naar B&W en raad in één bundelbesluit
- Inwerkingtreding koppelen aan inwerkingtredingsdatum Omgevingswet (1-1-2021)
- Let op: bekendmaking is vereist (ogv Awb of Omgevingswet)